

**БЕХАТАРИИ
ОЗУҚАВОРӢ ВА
КАМБИЗОАТӢ
№4-2022**

**АГЕНТИИ ОМОРИ НАЗДИ
ПРЕЗИДЕНТИ ҶУМҲУРИИ
ТОҶИКИСТОН**

**Агентство по статистике при
Президенте Республики Таджикистан**

Ҳайати таҳририя:

Ҷ.Нурмаҳмадзода - Раиси ҳайати таҳририя,

Асо Н.А. - Муовини раиси ҳайати таҳририя,

Аъзоёни ҳайати таҳририя: Мирзоён Н., Назарзода З., Қурбонов С.,
Ҷурабойзода З., Асмаббекзода Ф., Қосимов Х., Начибуллоев А.,
Набизода А., Начмеддинова С., Сайпов С.

Масъулин:

- барои фаслҳои буллетен

Кишоварзӣ, омили кишоварзӣ ва ҳифзи муҳити зист	Қосимов Х.	227-81-14
Савдо, фаъолияти иқтисодии хориҷӣ	Начибуллоев А.	227-82-66
Омили демографӣ, шугли аҳоли	Набизода А.	221-49-91
Омили иҷтимоӣ	Азиззода И.	227-94-88
Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ, молия ва қарз	Начмеддинова С.	227-98-71
Омили нарх ва таърифа	Сайпов С.	227-94-89

- таҳияи ҳуҷҷати асосӣ, танзими
фаслҳо, ороиши техникӣ ва
дизайн

-барои нашри маҷмӯа

Раёсати ҷамъбасту таҳлили
иқтисодӣ ва робитаҳои
байналмилалӣ
Ҷурабойзода З.
тел.221-23-87
E-mail: stat@tojikiston.com
Сардори МД МКҲ -и Агентии
омили назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон
Қурбонов С.
тел. 227-96-09

Муқаддима

Мувофиқи Матритсаи комиссияи Аврупоии Ислоҳоти Сиёсати Меморандум дар бораи ҳамдигарфаҳмӣ оид ба Барномаи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон, бо мақсади таъмин намудани низоми иттилооти таъҷилӣ ва таҳлили вазъи бехатарии озуқаворӣ дар ҷумҳурӣ ва мӯътамадии маълумотҳо, огоҳонидани истифоббарандагони маълумотҳои бехатарии озуқаворӣ, инчунин, дар бораи таҳия ва нашри буллетен ҳар семоҳа оид ба бехатарии озуқаворӣ қарор қабул карда шуда буд. Агенсии омор аз соли 2005 ин ҷониб, оид ба бехатарии озуқаворӣ маводҳои таҳлилӣ пешниҳод менамояд. Ин буллетени таҳлилӣ дар се моҳ як маротиба бо се забон (тоҷикӣ, русӣ ва англисӣ) аз нашр мебарояд.

«Мафҳуми бехатарии озуқаворӣ дастрас будани озуқаворӣ ба ҳамаи одамон ҳама вақт барои ҳаёти солим ва фаъолона зарур мебошад. Яъне таҳти мафҳуми бехатарии озуқаворӣ ба миқдори кофӣ мавҷуд будани хӯрокворӣ, хӯроквориҳои зикришударо дастрас кардани хонаводаҳо (чӣ аз бозор ва чӣ аз дигар манбаъ, ки қобилияти кофии харидорӣ ба эътибор гирифта мешавад), инчунин ба миқдори зарурӣ истеъмол кардани хӯрокворӣ дар назар дошта мешавад».

Маълумотҳои заминавӣ барои буллетен оид ба бехатарии озуқаворӣ инҳоянд: истеҳсоли маҳсулоти озуқа, мавҷуд ва дастрас будани озуқаворӣ, замини кишт, истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ, хусусиятҳои умумии иқлим, вазъияти истеъмол ва саломатӣ, бо об таъмин будан, нарх ва нишондиҳандаҳои миқдорӣ, ки аз вазъияти бозори озуқаворӣ шаҳодат медиҳанд.

Дар замимаҳои буллетен нишондиҳандаҳо барои Ҳуҷҷати Стратегияи миллии рушд барои то соли 2030 ва нишондиҳандаҳо дар бораи хӯроки аҳоли ва гурӯҳҳои гуногуни иҷтимоию иқтисодии он дарҷ шудаанд.

Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳар семоҳа наشري буллетени иттилоотӣ дар бораи бехатарии озуқаворӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо иштироки як қатор вазорату идораҳо (Вазорати молия, Вазорати тандурустӣ ва ҳифзи иҷтимоии аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати маориф ва илми Ҷумҳурии Тоҷикистон, Вазорати нақлиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, Муассисаи давлатии обуҳавошиносӣ ва ғайраҳо) таҳия ва нашр менамояд.

Нашрия барои мутахассисон ва ҳам барои ҳамаи хоҳишмандон равона карда шудааст.

Тавсия, пешниҳод ва мулоҳизаҳоро нисбати мазмуни буллетен ва шакли пешниҳоди маълумотҳои омили ба Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба нишонаи зер ирсол намудан мумкин аст.

734025 Ҷумҳурии Тоҷикистон
ш. Душанбе, кӯчаи Бохтар, 17
Тел: (992372) 2212387
Факс (992372) 2214375
E-mail: stat@tojikiston.com
<http://www.stat.tj>

МУНДАРИЧА

Муқаддима	3
МАЗМУНИ МУХТАСАР	6
ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИҚТИМОИЮ ИҚТИСОДИ	8
1.2.Индекси нарх ва таърифаҳо	9
1.3. Савдои хоричӣ.....	9
1.4. Бозори меҳнат	10
ФАСЛИ II. МАВҶУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ	12
2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ	12
2.1.1. Дурнамои истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ.....	12
2.1.2. Растанипарварӣ.....	14
2.1.3. Чорвопарварӣ	15
2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда.....	17
2.3. Савдои маҳсулоти асосии озуқаворӣ.....	19
2.4. Мавҷудияти маҳсулоти озуқаворӣ ба ҳар нафар аҳоли	20
ФАСЛИ III. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ	20
3.1. Таҳлили нархҳои истеъмолӣ.....	21
3.2. Даромад ва хароҷот	23
3.2.1. Даромад	24
3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон.....	24
3.3.1. Бо озуқаворӣ таъмин набудани хонаводаҳо, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯрокворӣ сарф менамоянд	25
ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНӢ	26
4.1. Озуқаворӣ истеъмол кардани аҳоли	26
4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озуқаворӣ, ки ба даромадҳои аҳоли вобаста нестанд.....	28
4.2.1. Беморӣ	28
4.2.2. Таваллуд, фавт, афзоиши табиӣ	30
МЕТОДОЛОГИЯ	34
Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу ҳаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар семоҳаи чоруми соли 2022.....	37
Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030	41
Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яклухт (пешниҳод) дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)	44
Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмолӣ аз рӯи семоҳаҳои солҳои 2020 - 2022 дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)	45
Замимаи 5. Хароҷоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо).....	47
Тақсимоти хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи хароҷоти истеъмолӣ дар соли 2022 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз).....	49
Замимаи 6. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)	50

МАЗМУНИ МУХТАСАР

- Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 49272,4 млн. сомониро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2021-ум бо нархҳои муқоисавӣ 8,0 фоиз зиёд мебошад, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 33902,0 млн. сомонӣ ё ки 7,7 фоиз ва чорвопарварӣ 15370,4 млн. сомонӣ ё 8,7 фоиз зиёд аст.
- Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 ҳаҷми истеҳсоли гӯшти чорвои калон ва майда (дар вазни зинда) дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо 300497 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2021-ум 5,9 фоиз зиёд мебошад. Ҳаҷми умумии истеҳсоли шир дар ҳамаи шаклҳои хоҷагидорӣ дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 - ҷумла 1064248 тоннаро ташкил намуд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2021-ум 2,1 фоиз зиёд мебошад.
- Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 воридоти молҳои озуқаворӣ 0,5 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти орд 19,9 фоиз, мевачот ва бехмеваҳо, сабзавоти консервашуда 10,6 фоиз, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 13,3 фоиз ба миён омадааст.
- Аз аввали соли 2022 нархи маҳсулоти хӯроквории зерин: нархи сабзавот 27,1 фоиз, аз ҷумла бехпиёз 1,8 баробар ва сабзӣ 38,9 фоиз, маҳсулоти нону бӯлка ва ярмаҳо 4,7 фоиз (аз ҳисоби макарон 10,2 фоиз, нон 10,1 фоиз, ярмаи марҷумак 9,9 фоиз, биринҷ 9,0 фоиз ва орди навъи 1 - ум 2,8 фоиз), тухм 43,1 фоиз, шир 20,4 фоиз, гӯшти мурғ - 10,3 фоиз ва шакар 6,2 фоиз қимат шудааст. Зимнан, нархи маҳсулоти гӯштӣ 0,8 фоиз (асосан аз ҳисоби гӯшти гов 4,7 фоиз ва гӯшти гӯсфанд 1,3 фоиз); равған ва чарбу 10,6 фоиз (равғани пахта 15,4 фоиз ва равғани офтобпараст 12,0 фоиз); мевагӣ 6,9 фоиз (себ 34,8 фоиз, ангур 5,1 фоиз); картошка 17,9 фоиз ва қарам 17,7 фоиз арзон шудааст.
- Шумораи қувваҳои корӣ (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи декабри соли 2022 - ҷумла 2578,0 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2524,5 ҳазор нафар (97,9 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодиёт машғуланд ва 53,5 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,1 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.
- Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар соли 2022 мисли пештара даромади меҳнатӣ - 45,3 фоиз, пардохти нафақа ва кӯмакпулӣ - 5,6 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ - 11,6 фоиз мебошад.
- Дар соли 2022 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ ба ҳисоби миёна ба як нафар узви хонавода 157,82 килограммро ташкил медиҳад.

- Дараҷаи музди ҳақиқии меҳнат (бо назардошти тағйироти индекси нархҳо) дар моҳи декабри соли 2022 нисбат ба моҳи ноябри соли 2022-юм 12,7 фоиз зиёд ва нисбат ба моҳи декабри соли 2021 -ум 13,4 фоиз зиёд шудааст.
- Музди меҳнати камтарин дар моҳи декабри соли 2022 дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, хоҷагии ҷангалпарварӣ ва моҳипарварӣ - 884,10 сомониро ташкил дод.
- Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи декабри соли 2022-юм 29032,7 ҳазор сомониро ташкил додааст, аз ҷумла дар соли ҳисоботӣ маблағи қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат 4723,9 ҳазор сомониро ташкил додааст.
- Қарздорӣ аз ҳама зиёд дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар истихроҷи канданиҳои ғоиданок - 15342,9 ҳазор сомонӣ (52,8 фоиз аз маблағи умумӣ), таъминоти об, тозакунии, коркарди партовҳо ва дастрасии коркарди дуюмдараҷа - 2736,7 ҳазор сомонӣ (9,4 фоиз), сохтмон - 2410,5 ҳазор сомонӣ (8,3 фоиз) ва истеҳсоли коркард (саноати коркард) - 1694,4 ҳазор сомонӣ (5,8 фоиз) боқӣ мондааст.

ФАСЛИ I. НИШОНДИҲАНДАҲОИ ИҚТИМОИЮ ИҚТИСОДӢ

Нишондиҳандаҳои иқтимоию иқтисодӣ, ки дар поён пешниҳод шудаанд, вазъи умумии иқтисодиёти мамлакатро барои таҳлили ҳолати бехатарии озуқаворӣ тавсиф менамоянд.

Ҷадвали 1: Нишондиҳандаҳои асосии иқтимоию иқтисодӣ

	с.2020	с.2021	с.2022 ¹
Шумораи аҳолии доимӣ, (дар охири давра) млн.нафар	9,5	9,9	10,1
ММД-и номиналӣ (млн. сомонӣ)	83958,3	101076,3	115739,4
аз он ҷумла ба ҳисоби фоиз:			
кишоварзӣ	22,7	22,4	24,6
саноат	23,1	23,8	17,0
хизматрасонӣ ва савдо	45,2	44,2	49,3
ММД ба ҳар сари аҳоли (сомонӣ)	8922,2	10312,0	11808,0
Афзоиши ММД, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	4,4	9,4	8,0
Касри/фоидаи буҷети давлатӣ (ба ҳисоби фоиз нисбат ба ММД)	-0,3	0,7	1,4
Индекси нархҳои истеъмоли, ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	108,6	109,0	106,6
Индекси нархи молҳои озуқаворӣ	111,7	110,3	107,2
Индекси нархҳои хизматрасонӣ	104,7	106,7	106,7
Қурби сомонӣ нисбат ба доллар	10,3219	11,3089	11,0258
Сатҳи бекорӣ расмӣ ба қайд гирифташуда (фоиз)	2,1	2,1	2,1
Шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда, ҳазор нафар	50,8	52,7	55,1
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	100,6	103,6	104,7
Музди меҳнати миёнаи ҳармоҳа (сомонӣ)	1393,77	1540,81	1760,29
ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта	104,4	110,6	114,2
Тарози (баланси) савдо (млн. доллар)	-1744,0	-2059,9	-3025,5
Ҳиссаи озуқаворӣ дар воридот, ба ҳисоби фоиз	24,1	21,0	20,4
Ҳиссаи озуқаворӣ дар содирот, ба ҳисоби фоиз	2,3	2,5	3,1

¹ маълумотҳои пешакӣ

*) нишондиҳандаи кӯтоҳмуҳлати рушди иқтисодиёт (НКРИ)

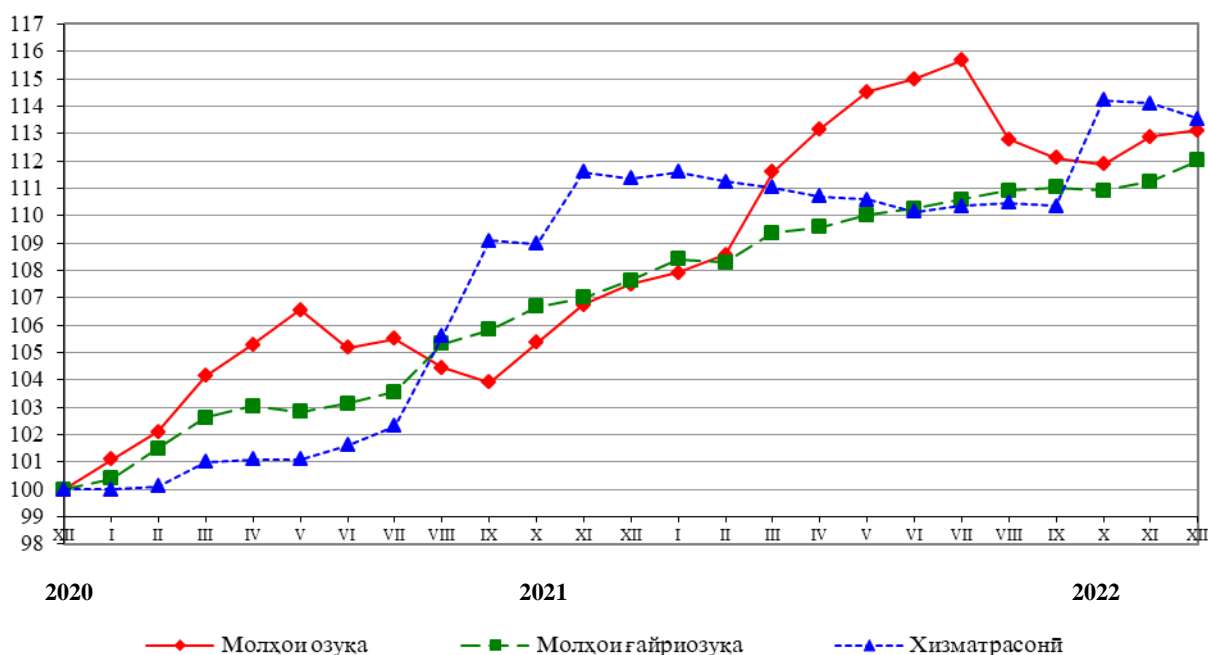
Манбаъ: Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

1.2. Индекси нарх ва тарифаҳо

Индекси нархҳои истеъмоли дар моҳи декабри соли 2022 -юм 100,2 фоиз, аз он ҷумла ба молҳои озука - 100,2 фоиз, молҳои ғайриозука - 100,7 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли - 99,5 фоизро ташкил дод.

Аз аввали соли 2022 индекси нархҳои истеъмоли 104,2 фоиз, аз он ҷумла ба молҳои озука - 105,2 фоиз, ба молҳои ғайриозука - 104,0 фоиз ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли - 101,9 фоизро ташкил кард.

Графики 1: Тағйироти индекси нархҳои истеъмолии молҳои озука, ғайриозука ва хизматрасонии пулакӣ ба аҳоли (дар охири моҳ ба ҳисоби фоиз нисбат ба моҳи декабри соли 2020)

Дар давоми моҳҳои январ - декабри соли 2022 афзоиши нархи молҳои озука нисбат ба нархи молҳои ғайриозука бештар тағйир ёфтааст.

Дар фасли 3 оид ба дастрас будани аҳоли ба озукаворӣ маълумоти муфассал оварда шудааст.

1.3. Савдои хориҷӣ

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 гардиши савдои хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон 7309,5 млн. доллари ИМА - ро ташкил дод, ки нисбат ба моҳҳои январ - декабри соли 2021 -ум 14,9 фоиз ё 950,4 млн. доллар зиёд мебошад. Тарози савдо манфӣ буда, дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 -ум -3025,5 млн. долларро ташкил кард. Ҷумҳурии Тоҷикистон бо 110 мамлакат, аз он ҷумла бо 10 мамлақати ИДМ ва бо 100 мамлақати хориҷи дур муносибати савдои хориҷӣ дорад.

Дар гардиши савдои хориҷӣ ба ҳиссаи мамлақатҳои ИДМ 52,9 фоиз ё 3870,4 млн. доллар ва ба ҳиссаи мамлақатҳои хориҷи дур 47,1 фоиз ё 3439,1 млн. доллар рост меояд. Қасри тарози савдо бо мамлақатҳои ИДМ -2347,6 млн. долларро ташкил додааст.

Содироти мол дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 -юм 2142,0 млн. долларро ташкил кард, ки нисбат ба моҳҳои январ - декабри соли 2021 -ум 0,4 фоиз ё 7,6 млн. доллар кам шудааст.

Воридоти мол ба ҷумҳурӣ 5167,5 млн. долларро ташкил кардааст, ки нисбат ба моҳҳои январ - декабри соли 2021-ум 22,8 фоиз ё 958,0 млн. доллар зиёд шудааст.

Дар содирот аз ҷумлаи маҳсулоти растанӣ ҳиссаи мевачот бештар аст, ки бо арзиши умумии, 43500,4 ҳазор доллар ва орд ба маблағи 3400 ҳазор доллар, дар воридот бошад, орд ба маблағи 27021,3 ҳазор доллар ва мевачот ва бехмеваҳо ва сабзавоти кнсервашуда 15277,1 ҳазор доллар афзалият доранд.

1.4. Бозори меҳнат

Шумораи қувваҳои корӣ (аҳолии машғули кор ва бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда) аз рӯи баҳои пешакӣ дар моҳи декабри соли 2022-юм 2578,0 ҳазор нафарро ташкил дод, ки аз ҷумлаи онҳо 2524,5 ҳазор нафар (97,9 фоиз) дар соҳаҳои иқтисодиёт машғуланд ва 53,5 ҳазор нафар расмӣ мақоми бекорро гирифтаанд, ки 2,1 фоизи шумораи қувваҳои кориро ташкил медиҳанд.

Шумораи бекорони дар Агентии меҳнат ва шуғли аҳолии Вазорати меҳнат, муҳоҷират ва шуғли аҳолии Ҷумҳурии Тоҷикистон расмӣ ба қайд гирифташуда дар охири моҳи декабри соли 2022-юм 53,5 ҳазор нафарро ташкил карда, нисбат ба моҳи декабри соли 2021-ум 1,9 фоиз кам шудааст. Аз ҷумлаи бекорони бақайд гирифташуда занон 49,6 фоиз (26,6 ҳазор нафар). Сатҳи бекории расмӣ ба қайд гирифташуда нисбат ба шумораи қувваҳои корӣ 2,1 фоизро ташкил кардааст.

Ҳиссаи бештари бекорони расмӣ ба қайд гирифташударо то охири моҳи декабри соли 2022 шахсоне ташкил медиҳанд, ки тайёрии касбӣ надоранд ва шахсоне, ки муддати тӯлонӣ дар ҷустуҷӯи кор ҳастанд (76,5 фоизи шумораи умумии бекорони ба қайд гирифташуда ё 40,9 ҳазор нафар). Ғайр аз ин, 61,1 фоизи бекорони ба қайд гирифташуда таҳсилоти миёнаи умумӣ ва миёнаи ноপুরра доранд (32,7 ҳазор нафар). Ин омилҳо ба пайдо кардани ҷои корӣ ба бекорон мушкулот меорад.

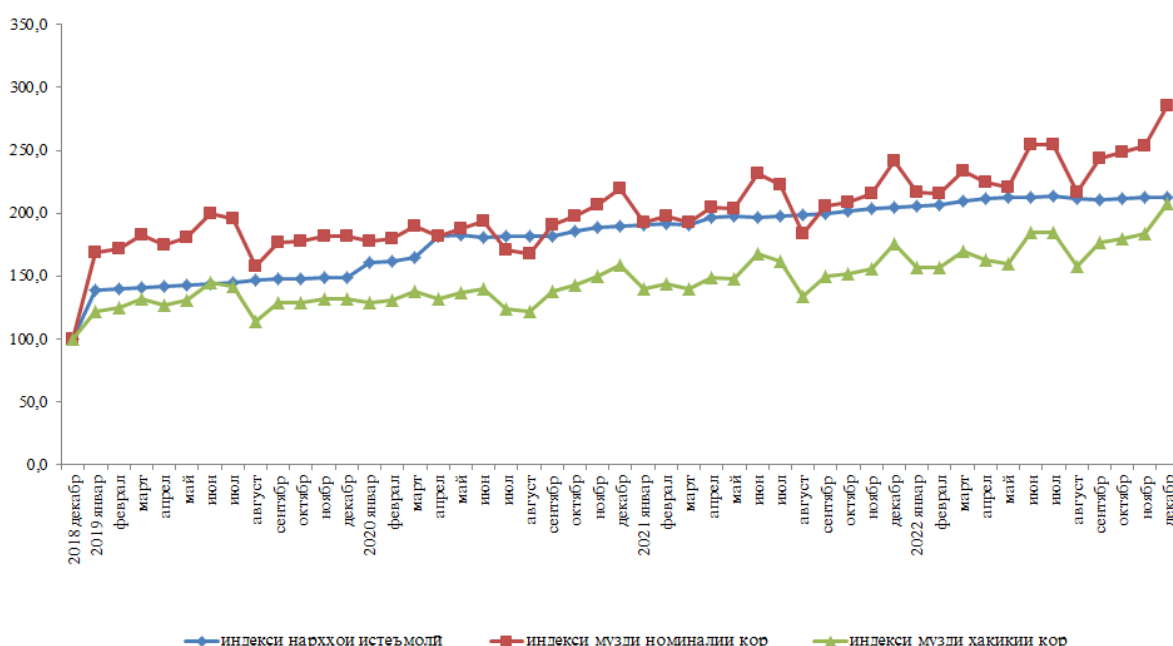
Бекории пинҳонӣ машғулияти ноপুরра мебошад, дар ҳолате ки истеҳсолот бозистодааст, як қисми кормандон ба рухсатии маҷбурӣ ё ба корҳои речашон ҳафтаи ноপুরра ё рӯзи кории ноপুরра мераванд. Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 -юм 4,5 ҳазор нафар бо ташаббуси маъмурият ба рухсатии маҷбурӣ фиристода шудаанд, ки аз он ҷумла 3,4 ҳазор нафарашон (76,1 фоиз) бе ҳифзи музди меҳнат мондаанд. Дар речаи ҳафтаи ноপুরраи корӣ ва рӯзи кории ноপুরра 106 нафар кор кардааст. Сатҳи бекорӣ бо назардошти бекории пинҳонӣ 2,3 фоизи қувваҳои кориро ташкил дод.

Дарачаи музди ҳақиқии меҳнат (бо назардошти тағйироти индекси нархҳо) дар моҳи декабри соли 2022 нисбат ба моҳи ноябри соли 2022 -юм 12,7 фоиз зиёд ва нисбат ба моҳи декабри соли 2021 -ум 13,4 фоиз зиёд шудааст.

Музди меҳнати камтарин дар моҳи декабри соли 2022 дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар кормандони кишоварзӣ, хоҷагии ҷангалпарварӣ ва моҳипарварӣ – 884,10 сомониро ташкил дод. Музди меҳнати аз ҳама баланд дар баҳши воқеии иқтисодиёт дар соҳаи истихроҷи канданиҳои ғайриметаллургӣ - 3661,35 сомонӣ, таъмини нерӯи барқ, газ, буғ ва хунуккунии ҳаво - 4399,83 сомонӣ, сохтмон - 3451,87 сомонӣ, саноати коркард - 2669,80 сомонӣ ва дар соҳаи таъминоти об, тозакунии, коркарди партовҳо ва коркарди дуюмдараҷа - 1203,68 сомониро ташкил медиҳад. Умуман, дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнат дар моҳи декабри соли 2022 -юм 2650,35 сомониро ташкил дод ва нисбат ба моҳи декабри соли 2021-ум 14,4 фоиз зиёд шудааст.

Дар баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ музди меҳнати аз ҳама баланд дар кормандоне, ки фаъолияти миёнаравии молиявӣ ва суғуртаро иҷро мекунад - 6664,53 сомонӣ, дар соҳаи иттилоот ва алоқа - 4687,68 сомонӣ, дар соҳаи нақлиёт ва хоҷагии анбор - 2918,15 сомонӣ ва дар амалиётҳо бо амволи ғайриманкул - 2250,42 сомонӣ ба қайд гирифта шудааст. Умуман, музди миёнаи ҳармоҳаи меҳнати кормандони баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар моҳи декабри соли 2022 -юм 2003,57 сомониро ташкил дод, ки нисбат ба моҳи декабри соли гузашта 19,3 фоиз зиёд шудааст.

Графики 2: Динамикаи индекси нархҳои истеъмоли, музди номиналӣ ва ҳақиқии меҳнат (январии соли 2018 = 100)

Маблағи умумии қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат бо назардошти солҳои гузашта то охири моҳи декабри соли 2022 -юм 29032,7 ҳазор сомониро ташкил додааст, аз ҷумла дар соли ҳисоботӣ маблағи қарздорӣ аз пардохти музди меҳнат 4723,9 ҳазор сомониро ташкил додааст.

Қарздорӣ аз ҳама зиёд дар баҳши воқеии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ дар истихроҷи канданиҳои фойданок - 15342,9 ҳазор сомонӣ (52,8 фоиз аз маблағи умумӣ), таъминоти об, тозакуни, коркарди партовҳо ва дастрасии коркарди дуюмдараҷа - 2736,7 ҳазор сомонӣ (9,4 фоиз), сохтмон - 2410,5 ҳазор сомонӣ (8,3 фоиз) ва истеҳсоли коркард (саноати коркард) - 1694,4 ҳазор сомонӣ (5,8 фоиз) боқӣ мондааст. Дар баҳши хизматрасонии намудҳои фаъолияти иқтисодӣ қарздорӣ аз ҳама зиёд дар соҳаи нақлиёт ва хоҷагии анбор - 6214,9 ҳазор сомонӣ (21,4 фоиз аз маблағи умумии қарздорӣ), иттилоот ва алоқа 290,0 ҳазор сомонӣ (1,0 фоиз) ва дар фаъолияти идоракуни ва ёрирасон - 47,2 ҳазор сомонӣ (0,2 фоиз) ба қайд гирифта шудааст.

ФАСЛИ II. МАВЧУД БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ

Мавчуд будани озуқаворӣ - мавчудияти миқдори озуқаворӣ дар натиҷаи истеҳсоли худӣ ё аз ҳисоби бозор мебошад. Дар сатҳи мамлакат мавчуд будани озуқаворӣ аз рӯи ҷамъи захираҳои озуқаворӣ, воридоти тиҷоратӣ, ёриши озуқаворӣ ва истеҳсолоти худӣ муайян карда мешавад. Ба мавчудият омилҳои зерин: шароити обу ҳаво, ҳосилнокӣ, саришумор ва маҳсулнокии чорво, нархи муқарраркардаи истеҳсолкунандаҳо ба озуқаворӣ, нархи хӯрокворӣ дар мамлакатҳои ҳамсоя, инчунин масъалаҳои сиёсати дохилӣ, ки истеҳсолот, савдо, тақсимот ва нархгузорино муайян менамоянд, ба назар гирифта мешаванд.

2.1. Афзоиши истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ

Ҳаҷми маҳсулоти умумии кишоварзӣ дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 49272,4 млн. сомонино ташкил дод, ки нисбат ба ҳамина давраи соли 2021-ум бо нархҳои муқоисавӣ 8,0 фоиз зиёд мебошад, аз он ҷумла дар соҳаи растанипарварӣ 33902,0 млн. сомонӣ ё ки 7,7 фоиз ва чорвопарварӣ 15370,4 млн. сомонӣ ё 8,7 фоиз зиёд аст.

2.1.1. Дурнамои истеҳсоли маҳсулоти озуқаворӣ Таъсири шароити обу ҳаво ва иқлим ба растанипарварӣ

Октябр. Моҳи октябри соли чорӣ дар ҷумҳури ҳавои нисбатан гарм мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳури аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ баланд ба қайд гирифта шуда, бо истисно аз ноҳияҳои Дарбанд, Лахш, Рӯшон ва Хоруғ аз меъёри иқлимӣ 1⁰ паст мушоҳида гардида, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 13+17⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 6+12⁰ гарм (дар ноҳияи Дарвоз +15⁰ гарм) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) 1-3⁰ сардӣ мушоҳида гардид.

Миқдори моҳонаи боришот дар бештари ноҳияҳои ҷумҳури аз меъёри иқлимӣ баланд мушоҳида гардида, танҳо дар баъзе ноҳияҳои вилояти Хатлон ва Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) аз меъёри иқлимӣ пасттар ба қайд гирифта шуда, дар вилояти Хатлон 32 - 214 фоиз, вилояти Суғд 152 - 399 фоиз, дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳури (НТҚ) 90 - 300 фоиз, дар ғарби ВМКБ 33 - 310 фоиз ва шарқи ВМКБ 36 - 393 фоизро ташкил намуд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Вахш, Кофарниҳон ва дарёи Исфара дар худуд ва аз меъёр кам (79-109 фоиз) ба қайд гирифта шуда, дар ҳавзаи дарёи Зарафшон бошад аз меъёр зиёд (118 фоиз) мушоҳида гардид.

Ноябр. Моҳи ноябри соли чорӣ дар ҷумҳури ҳавои салқин мушоҳида гардида, дар бештари ноҳияҳои ҷумҳури боришот (борон, барф) аз меъёри иқлимӣ баланд ба амал омада буд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ баланд, дар ноҳияҳои кӯҳӣ бошад, аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ паст ба қайд

гирифта шуда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 8+12⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 0+5⁰ гарм ва дар шарқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) 7-13⁰ хунукиро ташкил намуд.

Микдори моҳонаи боришот дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ зиёд мушоҳида гардида, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳии вилояти Хатлон 116-382 фоиз (дар н.Муъминобод дар доираи 55мм меъёри боришот 210 мм), дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ 119-503 фоиз (дар м.Бӯстонабод дар доираи 52мм меъёри боришот 260мм), дар вилояти Суғд 174-480 фоиз (дар м.Қайроққум дар доираи 11мм меъёри боришот 53 мм), Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон 98 - 404 фоиз (дар м.Хумроғӣ дар доираи 12мм меъёри боришот 47 мм)-ро ташкил намуд.

Давоми моҳи октябр дар ҳавзаи дарёҳои ҷумҳурӣ ботадрич пастшавии сатҳи об ба қайд гирифта шуд. Дар даҳрӯзаи охири моҳи октябр бошад, дар натиҷаи боришоти боронҳои пуршиддат сатҳи оби дарёҳои Кофарниҳон, Ёхсӯ ва Қизилсӯ (чанубӣ) баланд шуд.

Декабр. Моҳи декабри соли чорӣ муддати бардавом зери таъсири мавҷҳои чанубӣ ва чанубу ғарбӣ қарор дошта, боиси ҳавои гарм ва норасоии боришот дар ҷумҳурӣ бо истисно аз Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ баланд, дар ноҳияҳои ғарбии ВМКБ аз нишондиҳандаҳои миёнаи чандинсола 1-2⁰ паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водбуда 5+8⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 2+3⁰ (дар ноҳияи Лахш ва мавзеи Деҳавз -5⁰ хунук, дар ноҳияи Ишқошим -6⁰ хунук, дар мавзеи Навобод -7⁰ хунук) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ 14-18⁰ (дар мавзеи Булункӯл -21,7⁰ хунук) хунукиро ташкил намуд.

Микдори моҳонаи боришот асосан аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат паст мушоҳида гардид. Микдори моҳонаи боришот дар вилояти Суғд 11-79 фоиз, дар НТЧ 24-86 фоиз, дар вилояти Хатлон 25-91 фоиз, дар ВМКБ 10-68 фоиз (дар ноҳияи Ишқошим 200 фоиз, меъёр 5,5мм боришот 11мм, дар мавзеҳои Чавшанғоз ва Қарокӯл 141-143 фоиз, меъёр 4-12мм боришот 6-16мм)–и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Кофарниҳон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр кам (40-100 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёи Вахш нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об дар ҳудуд ва аз меъёр зиёд (100-115 фоиз) мушоҳида гардид.

Ҷадвали 2: Ҳолати обанборҳо дар 31 декабри соли 2022

обанбор	тағйирот дар давоми моҳ, млн.м ³	ҳачми об дар соли 2022		ҳачми об дар соли 2021	
		млн.м ³	бо фоиз нисбат ба ғунҷош	млн.м ³	бо фоиз нисбат ба ғунҷош
Қайроққум	402	3414	74,1	3325	73,9
Норак	874	8759	86,1	6624	63,1

2.1.2. Растанипарварӣ
Ҷадвали 3: Замини кишт ва ҷамъоварию умумию ҳосил

	с.2020	с.2021	с.2022 ¹
Замини кишт, ҳазор гектар	856,7	861,7	859,8
Зироатҳои тирамоҳӣ	233,2	230,5	230,5
Зироатҳои ғалладона	233,2	230,5	230,5
Зироатҳои баҳорӣ	624,4	631,2	629,3
Зироатҳои ғалладона	158,2	163,4	154,5
<i>аз он :</i>			
гандум	60,3	68,3	62,5
ҷав	47,2	45,9	46,4
Зироатҳои техникӣ	213,4	202,0	207,2
картошка	52,7	57,2	56,1
сабзавот	70,4	71,2	70,0
полизӣ	22,7	22,6	20,7
Ҷамъоварию умумию ҳосил, ҳазор тонна			
ғалладона	1561,5	1586,3	1756,2
картошка	1021,5	1041,3	1094,4
сабзавот	2479,4	2597,6	2714,8
полизӣ	756,9	818,8	842,6

Манбаъ: Агентии омури назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагӣ 1756169 тонна ғалладонагӣ (аз ҷумла гандум 934274 тонна), 404655 тонна пахта, 1094438 тонна картошка, 2714825 тонна сабзавот (аз ҷумла пиёз 672190 тонна), 842635 тонна полизӣ, 512128 тонна мевагӣ (аз ҷумла 199750 тонна себ ва 122013 тонна зардолу), ангур 301112 тонна ва хӯроки чорво ба ҳисоби воҳиди хӯрока 1752536 тонна истеҳсол карда шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли 2021-ум 10,7 фоиз ғалладонагӣ (аз ҷумла гандум 6,6 фоиз), пахта 4,1 фоиз, 5,1 фоиз картошка, 4,5 фоиз сабзавот, 2,9 фоиз полизӣ, 15,2 фоиз мевагӣ (аз ҷумла себ 8,9 фоиз ва зардолу 18,3 фоиз), 12,6 фоиз ангур ва 4,8 фоиз хӯроки чорво зиёд шуда, истеҳсоли пиёз 6,6 фоиз кам шудааст.

Захираи тухмӣ

То 1 январи соли 2023 хоҷагӣҳои ҷамъиятӣ ва хоҷагӣҳои деҳқонӣ 53357 тонна ғалладонаи тухмӣ (аз он ҷумла гандуми тухмӣ 46773 тонна), шолӣ 1017 тонна, ҷуворимакка барои дон 1366 тонна, картошка 73281 тонна, сабзавот 54 тонна, полизӣ 1,5 тонна ва чигит 14668 тонна захира намудаанд, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта тухмӣ ғалладона ва лӯбиёӣ 1,4 фоиз, аз ҷумла гандум 3,7 фоиз, ҷуворимакка барои дон 10,2 фоиз, картошка 4,0 фоиз, зироатҳои полизӣ 7,5 баробар ва чигит 1,9 фоиз зиёд захира гардида, тухмӣ сабзавот 21,8 фоиз кам захира карда шудааст.

Кишти барвақтии зироатҳо

То 1 январи соли 2023 дар хоҷагиҳои ҷамъиятӣ ва деҳқонӣ дар майдони 19538 гектар кишти барвақтии зироатҳо гузаронида шудааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 5,8 фоиз зиёд шудааст. Аз замини умумии кишт 1706 гектарро картошка, 13378 гектар сабзавот (аз ҷумла: карам – 816 гектар, сабзӣ - 1812 гектар, бехпиёз – 9828 гектар, сирпиёз – 56 гектар ва 866 гектар дигар намуди сабзавот), 20 гектар сабзавоти тухмӣ ва 4435 гектарро зироатҳои хӯроки чорво ташкил медиҳад. Нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта кишти сабзавот 9,2 фоиз (аз ҷумла: карам 3,0 фоиз, бехпиёз 13,5 фоиз, сирпиёз 0,5 фоиз) ва зироатҳои хӯроки чорво 3,4 фоиз зиёд шуда, кишти картошка 10,8 фоиз, сабзавоти тухмӣ 28,6 фоиз ва сабзӣ 0,5 фоиз кам кишт карда шудааст.

Бунёди боғу тоқзорҳои нав

То 1 январи соли 2023 дар хоҷагиҳои ҷамъиятӣ ва деҳқонӣ 2297,8 гектар, боғҳои нав бунёд карда шудаанд, ки ин нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 1,7 баробар зиёд аст. Аз масоҳати умумии боғҳо 518,0 гектар мевагиҳои тухмдор, 686,1 гектар мевагиҳои донакдор, 946,1 гектар мағздор, 144,9 гектар субтропикӣ ва 2,7 гектар ситрусӣ шинонда шудааст. Аз миқдори умумии боғҳои нав 1605,4 гектар дар заминҳои лалмӣ бунёд карда шудаанд.

Дар ҳамин давра 227,0 гектар тоқзорҳои нав бунёд карда шудаанд, ки ин нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 12,1 фоиз зиёд мебошад. Ба ғайр аз ин, 1527,0 гектар боғ ва 187,9 гектар тоқзорҳо барқарор карда шудаанд.

Захираи маҳсулоти кишоварзӣ ва маводи тайёри озуқа (бе назардошти маълумоти Агентии захираҳои моддии давлатии назди Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон)

Дар сардхона ва анборхонаҳои ҷумҳурӣ то 1 январи соли 2023-юм 2087,5 тонна ғалладонагиҳо (аз ҷумла гандум 1723,9 тонна, чавдор 22 тонна, чав 186,0 тонна, шолӣ 16,4 тонна), чуворимақка барои дон 381,0 тонна, дони офтобпараст 0,4 тонна, картошка 6830,9 тонна, сабзавот ҳамагӣ 4544,2 тонна (аз ҷумла сабзӣ 444,1 тонна, бехпиёз 4100,0 тонна), мевагиҳо 1003,2 тонна (аз ҷумла себ 925,2 тонна), ангур 1064,0 тонна, орд 3417,4 тонна, рағғани растанӣ 781,6 тонна, шакар 2748,4 тонна, биринҷ 209,0 тонна ва ҳамаи намудҳои консерва 15856 қуттии шартӣ захира карда шудааст.

2.1.3. ЧОРВОПАРВАРӢ

То 1 январи соли 2023 дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо саршумори чорвои калони шохдор 2543,9 ҳазор сарро ташкил кардааст, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 76,1 ҳазор сар ё 3,1 фоиз зиёд аст. Дар ҳамин давра саршумори гӯсфанду буз 6296,0 ҳазор сарро ташкил дода, 243,5 ҳазор сар ё 4,0 фоиз афзуд. Аз саршумори умумӣ 93,2 фоизи саршумори чорвои калони шохдор ва 81,8 фоизи саршумори гӯсфанду буз ба хоҷагиҳои аҳоли рост меояд.

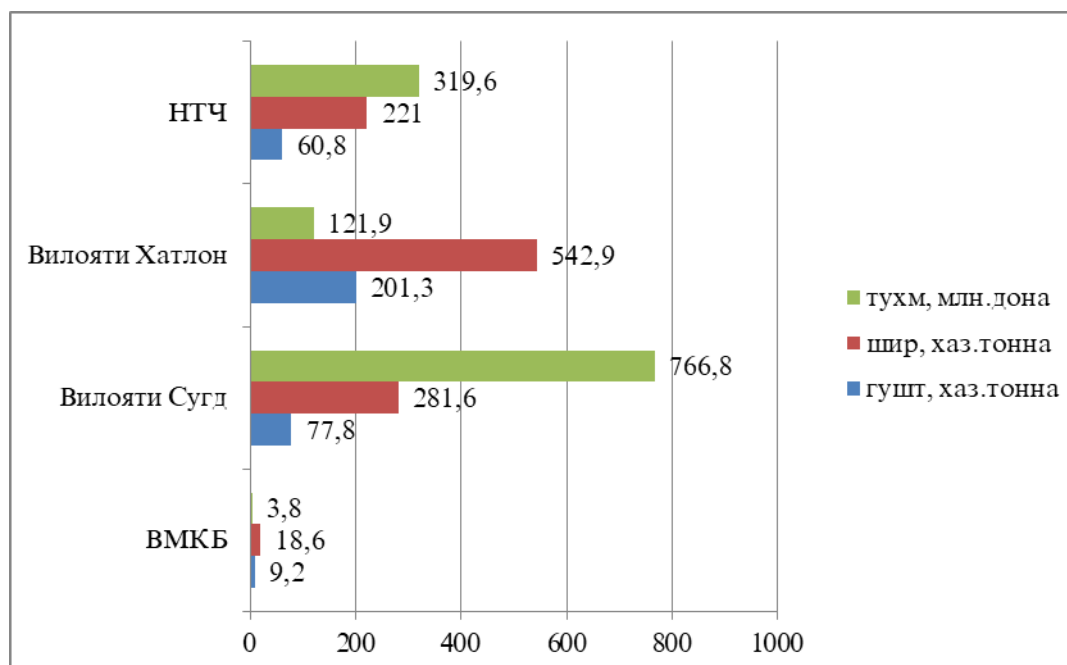
Саршумори чорвои калони шохдор дар хоҷагиҳои ВМКБ 2,3 фоиз, вилоятҳои Хатлон 2,0 фоиз, Суғд 1,3 фоиз ва ШНТҚ 7,1 фоиз зиёд гардидааст.

Ҷадвали 4: Нишондиҳандаҳои асосии маҳсулоти чорвопарварӣ дар ҷумҳурӣ

	с.2020	с.2021	с.2022 ¹
Истеҳсолот, ҳаз. тонна			
Гӯшт (дар вазни кушта)	150,1	179,1	190,8
аз он ҷумла:			
гӯшти гову гӯсола	81,0	96,7	103,0
гӯшти гӯсфанду буз	47,7	48,8	50,7
гӯшти мурғ	21,4	33,6	37,1
Шир	1020,9	1042,6	1064,2
Тухм, млн. дона	983,1	1053,4	1212,2
Маҳсулноқӣ¹			
Ҳисоби миёнаи ширдушӣ аз як сар модагови ширдеҳ, кг	1888	1905	1961
Тухмгирӣ аз як сар мокиён, дона	237	218	273

¹⁾ дар корхонаҳои кишоварзӣ ва хоҷагиҳои деҳқонӣ

Графики 3: Истеҳсоли маҳсулоти асосии чорвопарварӣ дар ҳамаи категорияҳои хоҷагиҳо то 1 январи соли 2023, ҳазор тонна

2.2. Таҳлили нархи истеҳсолкунанда
Чадвали 5: Тағйироти нархи истеҳсолкунандагон

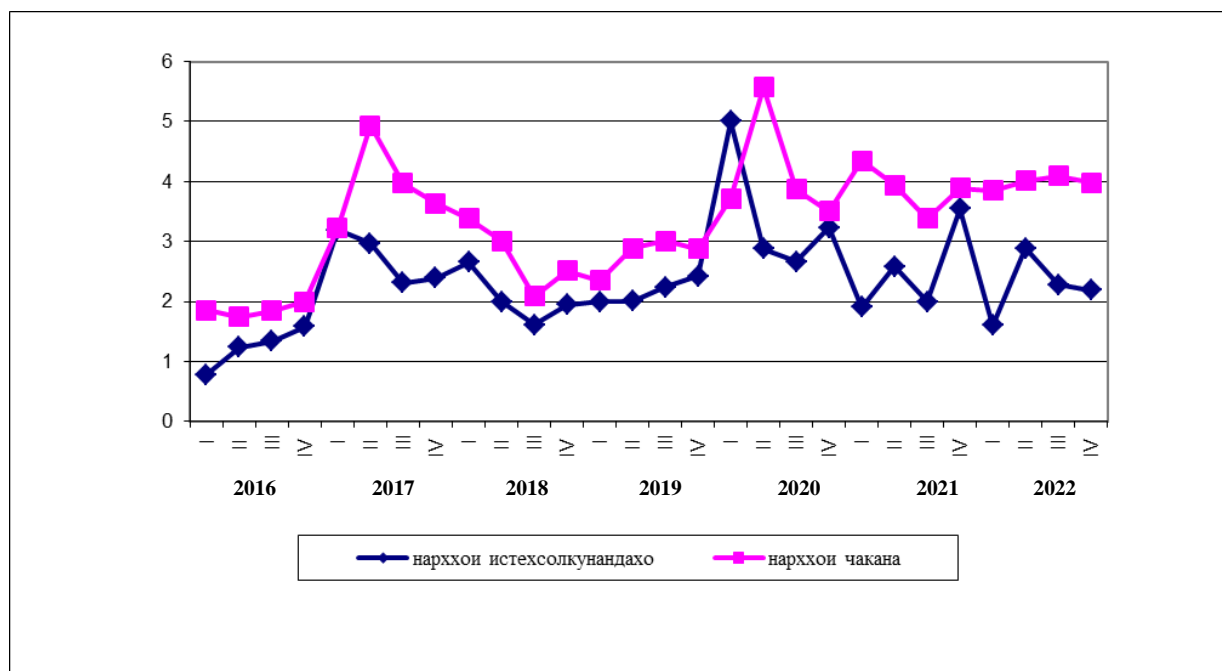
(сомонӣ/кг)

	2021				2022			
	семох. I	семох. II	семох. III	семох. IV	семох. I	семох. II	семох. III	семох. IV
Гандум	2,26	2,55	2,56	2,64	3,53	3,17	3,22	3,08
Шир	2,46	3,12	3,16	3,12	4,24	3,58	3,48	3,32
Картошка	1,9	2,58	2,0	3,54	1,60	2,89	2,28	2,19

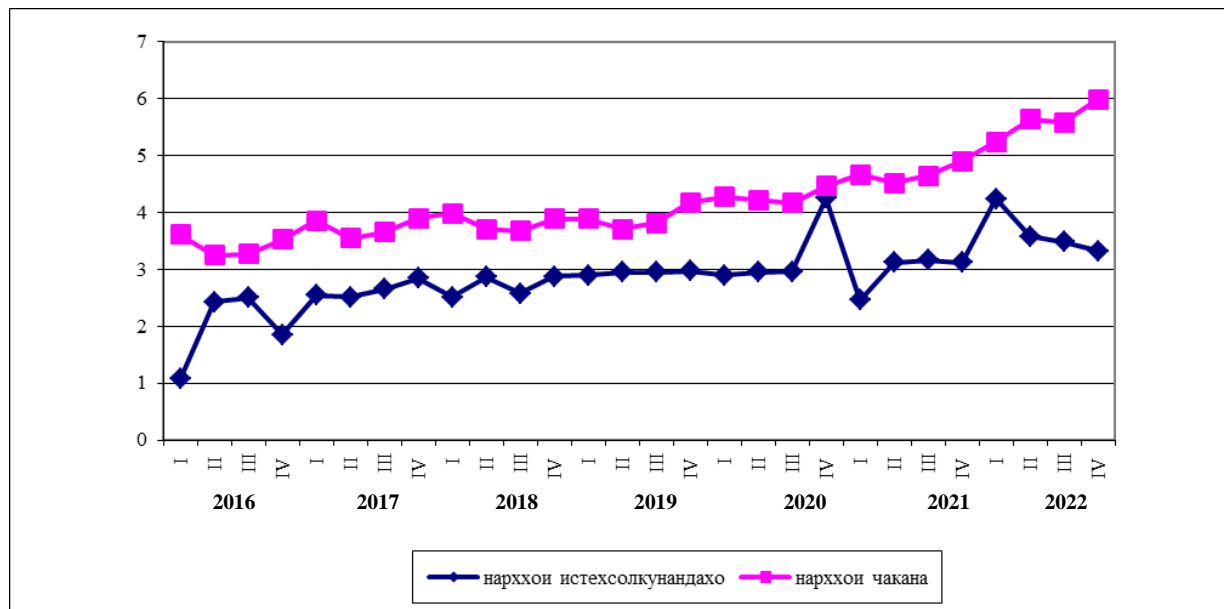
Манбаъ: Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 воридоти орд нисбат ба моҳҳои январ - декабри соли 2021-ум 19,9 фоиз зиёд шудааст.

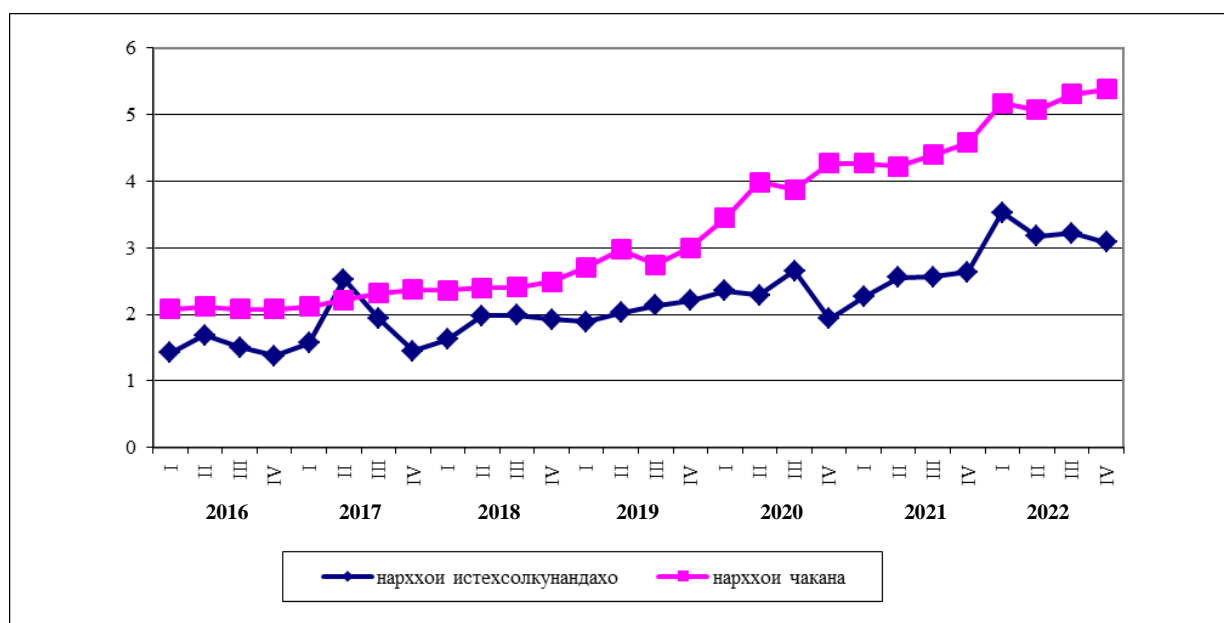
Графики 4: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандагон ба картошка, сомонӣ/кг

Графики 5: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои шир, сомонӣ/кг

Графики 6: Тағйироти нархҳои чакана ва нархҳои истеҳсолкунандаҳои гандум, сомонӣ/кг

Аз диаграммаҳои овардашуда дида мешавад, ки тамоюли тағйироти нархҳои чакана аз тағйироти нархҳои истеҳсолкунандаҳо зиёд аст. Чунин вазъият ба ҳамаи намудҳои маҳсулоти кишоварзӣ хос мебошад (ниг. ба замимаҳои 3 ва 4).

2.3. Савдои маҳсулоти асосии озуқаворӣ

Дар Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳиссаи молҳои озуқаворӣ дар ҳаҷми умумии содирот дар моҳҳои январ - декабри солҳои 2021 - 2022 -ум мутобиқан 2,5 ва 3,1 фоизро ташкил кардааст. Дар воридот таносуби онҳо хеле зиёд буда, мутобиқан, 21,0 ва 20,4 фоизро ташкил дод.

Молҳои асосии воридшаванда аз инҳо иборатанд: орд, ки таносуби бештарро ташкил медиҳанд, чой, мевачоту бехмева ва ғайраҳо.

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 воридоти молҳои озуқаворӣ 0,5 фоиз зиёд шудааст, аз он ҷумла воридоти орд 19,9 фоиз, мевачот ва бехмеваҳо, сабзавоти консервашуда 10,6 фоиз, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 13,3 фоиз ба миён омадааст.

Ҷадвали 6: Содироту воридоти маҳсулоти асосии озуқаворӣ ва ҳиссаи онҳо дар ҳаҷми умумии савдо дар моҳҳои январ - декабри солҳои 2021 - 2022

(ҳазор тонна)

	содирот		2022 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2021	воридот		2022 ба ҳисоби фоиз нисбат ба 2021
	2021	2022		2021	2022	
Молҳои озуқаворӣ	226,4	220,4	97,3	1766,4	1775,1	100,5
<i>аз онҳо:</i>						
гандум	0,7	0,3	42,9	1028,1	995,5	96,8
орд	2,6	6,2	2,4 бар	56,7	68,0	119,9
қанду шакар ва маснуоти қаннодӣ	0,2	0,3	15,0	162,1	155,2	95,7
макарон, угро, макарони қўчқорак ва ғайра	-	0,1	-	15,2	11,2	73,7
равғани растанӣ	-	0,02	-	92,6	76,2	82,3
шир ва маҳсулоти ширӣ	-	-	-	8,7	8,7	100,0
тухм, млн.дона	0,8	23,4	29,3 бар	17,5	15,6	89,1
чой	-	0,1	-	5,6	5,7	101,8
картошка	-	-	-	18,0	3,6	20,0
сабзавот	98,0	76,7	78,3	30,1	18,2	60,5
мевачот ва бехмеваҳо	108,8	112,0	102,9	42,9	48,6	113,3
шарбати мева ва сабзавот	2,1	1,5	71,4	1,9	1,9	100,0
сабзавоти консервашуда, қайлаҳои помидор	1,9	1,0	52,6	9,4	10,4	110,6
Ҳиссаи маҳсулоти хӯрокворӣ дар ҳаҷми умумӣ, ба ҳисоби фоиз	2,5	3,1	-	21,0	20,4	-

2.4. Мавҷудияти маҳсулоти озуқаворӣ ба ҳар нафар аҳоли

Мавҷудияти маҳсулоти озуқа ба ҳар нафар аҳоли ба воситаи тарози (баланси) озуқаворӣ ба ҳисоб гирифта мешавад. Дар тарози (баланси) озуқаворӣ ҳар кадом маҳсулоти асосии озуқа аз ҷиҳати мавҷудияти умумии ҳуди маҳсулот ва истеъмоли он дар давраи муайян нишон дода мешавад, ки маъмулан як солро дар бар мегирад. **Мавҷудияти умумии физикӣ** ҳуди маҳсулот маҷмӯи захираи он дар оғози давра, истеҳсол ва воридоти маҳсулоти зикршуда дар ҳамон давра мебошад. **Истеъмоли умумӣ** аз истеъмоли озуқа+хӯроки чорво+тухмӣ-талафот-содирот ва захираи охири давра иборат мебошад. Ба ҳар кадом давра мавҷудият ва истеъмоли ҳар кадом мол бояд мувофиқат кунад.

Дар мавриди мавҷуд будани тарози (баланси) озуқаворӣ барои якчанд сол, аз рӯи он тамоюли тағйироти мавҷудияти умумӣ, воридот, содирот, инчунин барои истеъмоли аҳоли ва барои хӯроки чорво мавҷуд будани озуқавориро мушоҳида кардан мумкин аст. Агар мавҷудияти умумии захираи озуқаворӣ барои истеъмол ба шумораи аҳоли тақсим карда шавад, дар он сурат нишондиҳандаи муҳим ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли барои як сол мавҷуд будани озуқаворӣ ҳосил мешавад. Нишондиҳандаи мавҷудияти озуқаворӣ дар миқёси миллӣ ба ҳисоби миёна оварда шудааст ва дар он манбаи дастрас будан ба хонавода (имконияти истеҳсол, дарёфт кардан ё гирифтани озуқа бо ҳар усул) ба назар гирифта намешавад.

Ҷадвали 7: Истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳар нафар аҳоли

(ба ҳар нафар аҳоли, кг. дар як моҳ)

	с.2021	с.2022
маҳсулоти ғалладона (ба ҳисоби орд)	13,54	13,15
картошка	3,43	3,38
сабзавоту полизӣ	10,51	9,45
меваҷоту буттамева	3,20	3,26
қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ	1,46	1,33
гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	2,20	1,81
шир ва маҳсулоти ширӣ	4,57	3,45
тухм, дона	14	13
равғани растанӣ	1,55	1,55
моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,13	0,09

Манбаъ: Тадқиқоти буҷети хонаводаҳо

ФАСЛИ III. ДАСТРАС БУДАНИ ОЗУҚАВОРӢ

Мафҳуми дастрас будани озуқаворӣ маънии онро дорад, ки ҳамаи аъзои хонавода барои дарёфти маҳсулоте, ки талаботашонро ба истеъмоли озуқаворӣи хушсифат барои зиндагии солиму фаъолона қонеъ мекарда бошад, манбаи кофӣ дар ихтиёр доранд. Аъзои хонавода маҳсулотро метавонад ба воситаи истеҳсол барои истеъмоли худ ба даст орад, аз бозор харидорӣ кунад, ё ҳамчун маҳсулоти хайрия дастрас намояд.

3.1. Таҳлили нархҳои истеъмоли

Дар моҳи ҳисоботӣ аз маҳсулоти озуқаворӣ нархи маҳсулоти гӯшти 1,3 фоиз (аз ҷумла гӯшти мурғ 5,9 фоиз, гӯшти гов 0,8 фоиз ва гӯшти гӯсфанд 0,3 фоиз); сабзавот 5,4 фоиз (асосан аз ҳисоби нархи помидор 38,0 фоиз, бодиринг 18,5 фоиз, бехпиёз 10,5 фоиз ва картошка 6,5 фоиз); мевагӣ 2,4 фоиз (ангур - 14,0 фоиз, нок - 12,3 фоиз, банан - 9,3 фоиз ва себ - 2,5 фоиз); шир - 5,7 фоиз ва биринҷ 1,4 фоиз қимат шудааст. Зимнан, дар моҳи ҷорӣ аз маҳсулоти озуқаворӣ нархи маҳсулоти нону бӯлка ва ярмаҳо 2,4 фоиз (асосан аз ҳисоби орди навъи 1 - ум 5,4 фоиз, макарон - 0,6 фоиз ва ярмаи марчумак 0,2 фоиз); равған ва чарбу 2,6 фоиз (равғани офтобпараст 3,7 фоиз ва равғани пахта 3,2 фоиз); сабзӣ 10,5 фоиз, қарам 8,0 фоиз, тухм 1,6 фоиз ва шакар 0,1 фоиз арзон шудааст (ниг. ба ҷадвали 8, замимаи 4).

Ҷадвали 8. Сатҳи нархи миёнаи маҳсулоти алоҳидаи озуқа дар бахши истеъмоли ба ҳисоби миёна дар ҷумҳури дар ҷадвали зер оварда шудааст:

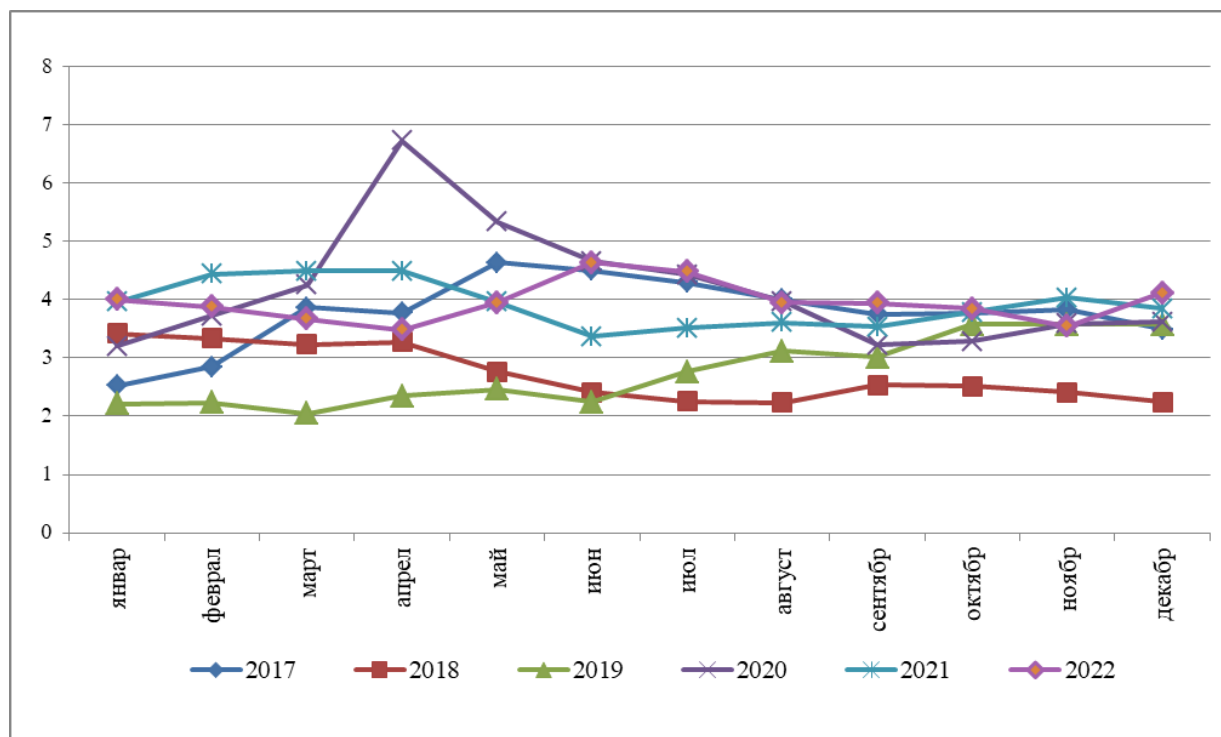
дар охири давра, ба сомонӣ ва дирам ба 1 кг, литр, дона

	2021		2022				
	декабр	январ	март	май	октябр	ноябр	декабр
гӯшти гов	61,51	62,21	61,82	61,24	61,43	63,41	64,19
равғани чорво	50,43	50,66	51,12	51,98	53,83	57,45	57,45
равғани пахта	22,01	22,39	22,46	23,54	21,02	20,39	19,93
шири							
рехташаванда	5,00	5,01	5,39	5,45	3,42	5,57	6,01
тухм (10 дона)	9,98	9,57	9,53	9,74	12,08	15,19	14,93
шакар	9,51	9,66	10,53	11,34	10,66	10,27	10,23
намак	1,15	1,43	1,61	1,67	1,67	1,67	1,67
орди навъи 1-ум	5,49	5,46	5,97	7,09	6,47	6,44	6,07
нони орди навъи 1-ум	3,83	3,16	3,42	3,71	3,66	3,66	3,77
биринҷ	13,88	11,30	11,48	11,70	12,66	12,71	12,91
картошка	3,85	4,00	3,67	3,95	3,85	3,55	4,12
бехпиёз	2,46	2,52	3,36	3,35	3,87	4,06	4,50
сабзӣ	2,24	2,28	2,24	2,60	3,59	3,54	3,22
себ	6,87	7,24	7,24	8,79	6,08	6,55	6,79
арақ	20,35	22,14	22,30	22,47	22,47	22,47	22,47

Аз аввали соли 2022 нархи маҳсулоти хӯроквории зерин: нархи сабзавот 27,1 фоиз, аз ҷумла бехпиёз 1,8 баробар ва сабзӣ 38,9 фоиз, маҳсулоти нону бӯлка ва ярмаҳо 4,7 фоиз (аз ҳисоби макарон 10,2 фоиз, нон 10,1 фоиз, ярмаи марчумак 9,9 фоиз, биринҷ 9,0 фоиз ва орди навъи 1 - ум 2,8 фоиз), тухм 43,1 фоиз, шир 20,4 фоиз, гӯшти мурғ – 10,3 фоиз ва шакар 6,2 фоиз қимат шудааст.

Зимнан, нархи маҳсулоти гӯшти 0,8 фоиз (асосан аз ҳисоби гӯшти гов 4,7 фоиз ва гӯшти гӯсфанд 1,3 фоиз); равған ва чарбу 10,6 фоиз (равғани пахта 15,4 фоиз ва равғани офтобпараст 12,0 фоиз); мевагӣ 6,9 фоиз (себ 34,8 фоиз, ангур 5,1 фоиз); картошка 17,9 фоиз ва қарам 17,7 фоиз арзон шудааст.

Графики 7: Ҳисоби миёнаи ҳармоҳаи нархи картошка, сомонӣ/кг

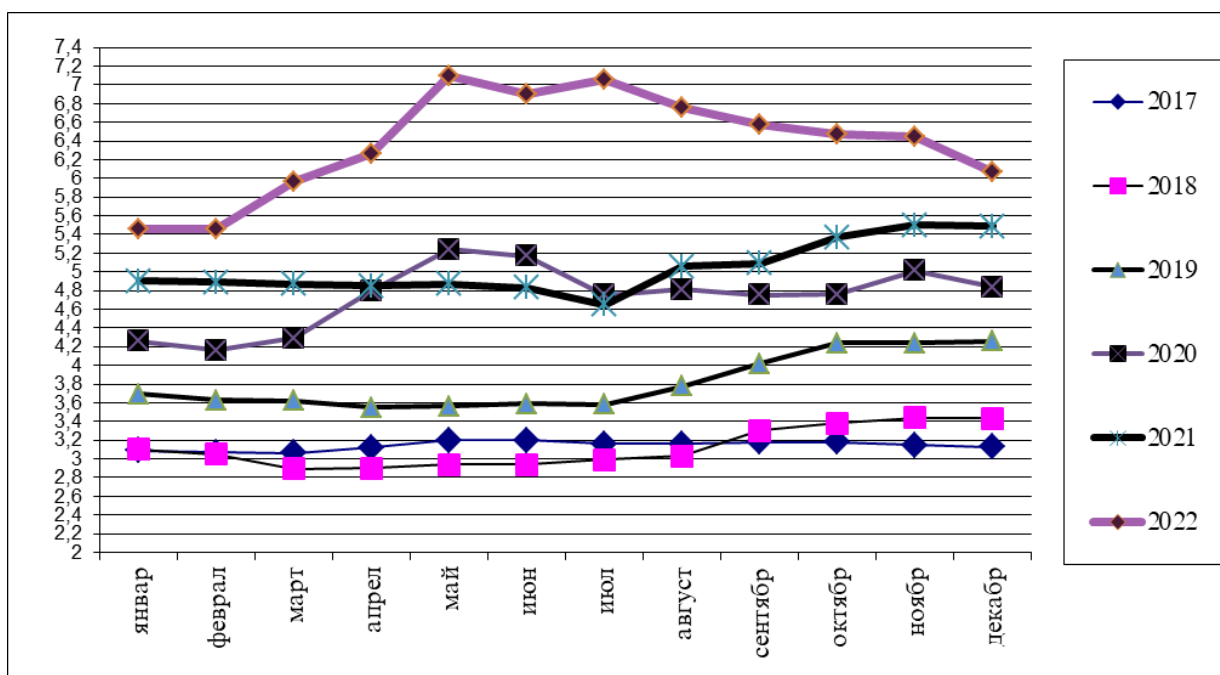

Картошка. Нархи картошка вобаста ба тамоюлоту мавсим, ҳамчунин ба тамоюлоту талаботу пешниҳод алоқаманд аст. Нархи баланди мавсимӣ дар семоҳаи дуёму ҳар сол то ҳосили нави аввалин қайд карда мешавад.

Дар моҳи март соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 4,49 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2020-ум 5,6 фоиз зиёд шудааст ва дар моҳи июни соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 3,37 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2020-ум 27,7 фоиз кам шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 3,54 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2020-ум 9,9 фоиз, дар моҳи декабри соли 2021 нархи 1 килограмм картошка 3,85 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2020-ум 6,3 фоиз зиёд шудааст.

Дар моҳи март соли 2022 нархи 1 килограмм картошка 3,37 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2021-ум 18,3 фоиз кам шудааст ва дар моҳи июни соли 2022 нархи 1 килограмм картошка 4,64 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2021-ум 37,7 фоиз зиёд шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2022 нархи 1 килограмм картошка 3,94 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2021-ум 0,5 фоиз зиёд шудааст, дар моҳи декабри соли 2022 нархи 1 килограмм картошка 4,12 сомони ро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2021-ум 7,01 фоиз зиёд шудааст (см. график 7).

Орд. Графики 8: Ҳисоби миёнаи моҳонаи нархҳои чакана ба орд, сомонӣ /кг

Орд. Дар моҳи март соли 2021 нархи 1 килограмм орд 4,87 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2020-ум 13,5 фоиз зиёд ва дар моҳи июни соли 2021 нархи 1 килограмм орд 4,83 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2020-ум 0,7 фоиз кам шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2021 нархи 1 килограмм орд 5,27 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2020-ум 10,9 фоиз, дар моҳи декабри соли 2021 нархи 1 килограмм орд 5,49 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2020 -ум 13,4 фоиз зиёд шудааст.

Дар моҳи март соли 2022 нархи 1 килограмм орд 5,97 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи март соли 2021-ум 22,5 фоиз зиёд ва дар моҳи июни соли 2022 нархи 1 килограмм орд 6,90 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи июни соли 2021-ум 42,8 фоиз зиёд шудааст. Дар моҳи сентябри соли 2022 нархи 1 килограмм орд 6,57 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи сентябри соли 2021-ум 29,1 фоиз зиёд шудааст, дар моҳи декабри соли 2022 нархи 1 килограмм орд 6,07 сомониро ташкил кард, ки нисбат ба моҳи декабри соли 2021 -ум 10,5 фоиз зиёд шудааст (см. график 8).

3.2. Даромад ва хароҷот

Маълумотҳо дар бораи даромаду хароҷот аз тадқиқоти буҷети хонаводаҳо гирифта шудаанд, аз 1 - уми январи соли 2009 сар карда, дар заминаи тадқиқоти ҳар семоҳаи дар 3000 хонавода гузаронидашуда ва маълумотҳои соли 2008 бошанд, дар заминаи тадқиқоти ҳармоҳаи 925 хонавода гирифта шудаанд, ки аз фаслҳои зерин иборатанд: иттилооти демографӣ оид ба ҳайати оила, манзил ва зерсохтор, ҳаҷми истеъмолот дар оила, аз он ҷумла истеҳсолоти мустақилона, фаъолияти иқтисодӣ дар соҳаҳои кишоварзӣ ва ғайри кишоварзӣ.

3.2.1. Даромад

Даромади номиналии миёнаи пулии ҳар нафар дар соли 2022 нисбат ба соли 2021 -ум 10,4 фоиз зиёд, 754,99 сомони ро дар як моҳ ташкил дод, даромади ҳақиқии пулӣ ба ҳар нафар 3,5 фоиз зиёд шуд (ниг. ба чадвали 9).

Чадвали 9: Нишондиҳандаҳои таъминот

	с.2021	с.2022
Даромади пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли (сомонӣ/ моҳ)	684,17	754,99
Афзоиши даромадҳои ҳақиқӣ (ба ҳисоби фоиз)	124,2	103,5
Ҳисоби миёнаи музди номиналии меҳнат	1540,81	1760,29
Афзоиши ҳақиқии музди меҳнат (ба ҳисоби фоиз)	101,4	107,2
Хароҷоти пулӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли (сомонӣ/моҳ)	781,80	855,63
Афзоиши ҳақиқии хароҷот (ба ҳисоби фоиз)	113,2	102,7

Манбаъ: Таҳқиқоти буҷети хонаводаҳо ва маълумоти омори ҷорӣ

Манбаи муҳимтарини даромади пулии хонаводаҳо дар соли 2022 мисли пештара даромади меҳнатӣ - 45,3 фоиз, пардохти нафақа ва кӯмакпулӣ - 5,6 фоиз ва мадохилот аз фурӯши маҳсулоти кишоварзӣ - 11,6 фоиз мебошад.

3.3. Камбизоатӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон

Камбизоатӣ ва бо озуқаворӣ таъмин набудан бо ҳам зич алоқаманданд. Бо озуқаворӣ ва бо хӯрок таъмин набудан ба таври зайл тавсиф карда мешавад: «Одамон аз захираи кофӣ озуқаи беҳавф ва сергизо, ки инкишофи мӯътадил, ҳаёти фаъол ва солихро таъмин менамояд, доимӣ ва мӯътамад баҳраманд нестанд. Ин вазъият дар натиҷаи ба андозаи кофӣ мавҷуд набудани озуқаворӣ, нокифоя будани қобилияти харидорӣ, тақсимооти нобаробар ё дар хонавода нобаробар ва гайриқаноатбахш истеъмол шудани озуқаворӣ рӯй додани мумкин аст. Бо озуқаворӣ таъмин набудан, чандон баланд набудани сатҳи тандурустӣ ва беҳдошт, таҷрибаи нодурусти нигоҳубин ва хӯрондан сабабҳои асосии сатҳи бади таъминот буда метавонад. Бо озуқаворӣ ба таври кофӣ таъмин набудан метавонад доимӣ, мавсимӣ ё муваққатӣ бошад.

3.3.1. Бо озукворӣ таъмин набудани хонаводаҳое, ки беш аз нисфи даромади худро барои маҳсулоти хӯрокворӣ сарф менамоянд

Бо озукворӣ таъмин набудани хонавода маънои чунин вазъиятро дорад: ба одамон озуквории хушсифату барои саломатӣ беҳавф, ки талаботи ба гизодошташонро қонеъ мекарда бошад ва барои ҳаёти фаъолонаю солимашон зарур мебошад, доимо аз ҷиҳати миқдори маҳсулот, иқтисодӣ ва иқтисодӣ ба миқдори кофӣ дастрас нест.

Дар соли 2022 нисбат ба соли 2021 ҳиссаи хароҷот ба озукворӣ дар ҷумҳурӣ 0,7 банди фоиз зиёд шуда, дар деҳот 1,1 банди фоиз кам шудааст (ниг. ҷадвали 10).

Ҷадвали 10: Ҳиссаи хароҷоти истеъмолии хонаводаҳо барои маҳсулоти хӯрокворӣ

(ба ҳисоби фоиз)

	с.2021	с.2022
Ҷумҳурии Тоҷикистон	49,0	48,7
<i>аз он ҷумла:</i>		
аҳолии шаҳр	49,2	49,9
аҳолии деҳот	48,8	47,7
Минтақаҳо		
ш.Душанбе	51,0	53,6
ВМКБ	43,0	51,5
Вилояти Суғд	52,8	54,8
Вилояти Хатлон	53,6	57,3
НТҶ	46,9	53,7

ФАСЛИ IV. ИСТЕЪМОЛОТ ВА ҲАЗМКУНӢ

Истеъмоли озуқаворӣ ба интиҳоб, таркиб, тайёр ва тақсим кардани озуқаворӣ дар оила мансуб аст. Ҳазмкунӣ қобилияти хӯрокро қабул карда, ба қувва табдил додани организми инсон мебошад. Барои истеъмоли озуқаворӣ парҳезгориҳои дахлдорро доништан ва дар оила озуқавориро тақсим карда тавоништан зарур аст. Барои он, ки организм хӯрокро ҳазм карда тавонад, на танҳо вояи хӯроки хушсифат, балки муҳити барои саломати инсон фораи, инчунин барои нӯшидани об созгор, аз хизмати асосии тиббӣ баҳраманд будан, хӯрок пухта тавоништан ва усулҳои нигоҳдориҳои озуқавориро доништан лозим аст. Нишондиҳандаи ниҳози бехатарии озуқаворӣ вазъи таомхӯрии аҳоли мебошад.

4.1. Озуқаворӣ истеъмол кардани аҳоли

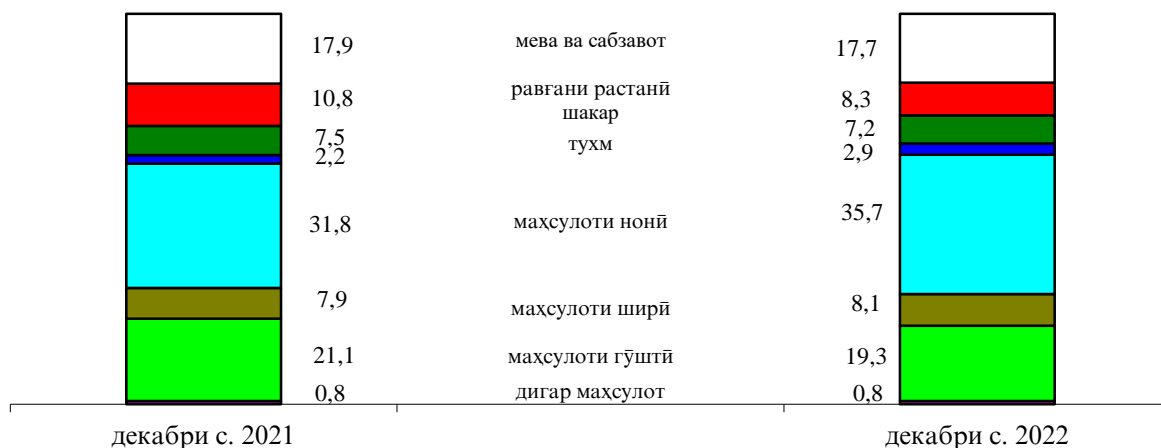
Яке аз тарзҳои ошкоркунии ҳисоби истеъмоли килокалория бо озуқаворӣ ва хӯроки мукамал таъмин набудани як аъзои хонавода дар як рӯз мебошад.

Дар соли 2022 истеъмоли килокалория ба як нафар узви хонавода 3783,58 килокалорияро нисбат ба 2544,87 килокалорияи соли 2021 дар як шабонарӯз ташкил кард, ки аз меъри тавсиянамудаи Ташкилоти Умумичаҳонии Тандурустӣ (дар як рӯз 2100 килокалория) андаке зиёд аст.

Дар соли 2022 истеъмоли нон ва маҳсулоти нонӣ ба ҳисоби миёна ба як нафар узви хонавода 157,82 килограмро ташкил медиҳад.

Умуман дар ҷумҳурӣ дар соли 2022 истеъмоли картошка ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли 40,52 кг, сабзавоту полизӣ 113,42 кг, шир ва маҳсулоти ширӣ 41,46 кг, гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ 21,76 кг, рағани растанӣ ва дигар рағанҳо 18,60 кг, тухм 158 дона, қанду шакар ва маҳсулоти қаннодӣ 15,92 кг, мевачот 39,13 кг-ро ташкил кардааст. Таносуби бештари хароҷоти хонаводаҳо барои хариди маҳсулоти хӯроқворӣ ба маҳсулоти нонӣ 29,1 фоиз рост меояд.

Графики 9: Сохтори арзиши маҷмӯи маҳсулоти озуқа дар моҳи декабри солҳои 2021-2022
(дар охири моҳ, ба ҳисоби фоиз, ба як нафар)

Дар бораи истеъмоли маҳсулоти хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар нафар аҳоли дар хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар замимаи 6 маълумоти муфассал оварда шудааст.

Ҷадвали 11: Таркиби моддаҳои ғизобахши маҳсулоти истеъмолшуда дар як шабонарӯз (бе пиво ва вино)

	Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:		Ба як узви хонавода дар як шабонарӯз	аз он ҷумла:	
		дар шаҳрҳо	дар деҳот		дар шаҳрҳо	дар деҳот
	с.2021			с.2022		
сафеда, грамм	62,93	66,84	59,91	90,61	103,49	80,68
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	23,90	25,77	22,45	31,37	36,74	27,23
равған, грамм	92,48	101,53	85,50	134,96	159,32	116,19
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, грамм	25,32	27,33	23,77	30,94	36,44	26,69
Карбогидридҳо, грамм	366,22	371,35	362,26	553,33	606,52	512,32
Калориянокии маҳсулоти истеъмолшуда, к/кал	2544,87	2662,45	2454,21	3783,58	4267,27	3410,68
аз он ҷумла дар маҳсулоти чорво, к/кал	373,94	396,33	356,68	453,59	528,09	396,15

4.2. Нишондиҳандаҳои бехатарии озуқаворӣ, ки ба даромадҳои аҳоли вобаста нестанд

4.2.1. Беморӣ

Ҷадвали 12: Беморшавии аҳоли ба бемориҳои сирояткунанда

(ҳодиса)

Бемориҳои сирояткунанда ба қайд гирифта шудаанд	2021				2022			
	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV
Ҳамагӣ	5631	9546	14755	10713	5217	9759	15054	9514
Бемории сирояткунандаи шадиди рӯда	1823	6123	9110	5372	1194	5542	11561	3422
<i>аз он ҷумла:</i>								
исҳоли хунии бактериалӣ	16	29	52	16	10	21	76	23
домана (арақай шикампеч)	-	-	-	-	-	-	-	-
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	1123	322	521	1977	952	352	1029	2567
Бемории сил	859	1109	719	793	867	1063	936	757
Брутселлёз	110	282	87	42	76	220	147	74
Бемориҳои паразитарӣ	9781	1248 7	12109	9637	8096	10932	12139	10578

Дар семоҳаи чоруми соли 2022 нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2021 камшавии ба бемориҳои сирояткунанда гирифтдор шудани аҳоли 11,2 фоиз ба қайд гирифта шудааст.

Бемориҳои сирояткунандаи шадиди рӯда 36,0 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаро ташкил медиҳанд. Нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2021 бақайдгирии бемориҳои исҳоли хунии бактериалӣ 43,8 фоиз ва бемориҳои паразитарӣ 9,8 фоиз зиёд шудаанд.

Ҷадвали 13: Ба бемориҳои сирояткунанда гирифтагори шудани кӯдакони 0-14 сола

(ҳодиса)

Бемориҳои сирояткунанда ба қайд гирифта шудаанд	2021				2022			
	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV	сем. I	сем. II	сем. III	сем. IV
Ҳамагӣ	3374	6276	7913	6746	3226	6482	10608	6731
Бемории сирояткунандаи шадиди рӯда	1248	4817	7012	3983	805	4307	8673	2251
<i>аз он ҷумла:</i>								
исҳоли хунини бактериалӣ	7	15	38	8	3	7	37	12
домана (арақои шикампеч)	-	-	-	-	-	-	-	-
Гепатитҳои шадиди вирусӣ	978	267	466	1809	858	298	940	2412
Бемории сил	46	53	30	56	54	57	61	44
Брутселлёз	13	39	13	9	11	37	28	9
Бемориҳои паразитарӣ	5491	7582	7188	5671	5117	7079	7757	6777

Дар семоҳаи чоруми соли 2022 нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2021 бақайдгирии бемориҳои сирояткунанда дар кӯдакони синни то 14 сола 0,2 фоиз кам шудааст.

Таносуби касалиҳои сирояткунанда дар кӯдакони синни то 14 сола 70,7 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаи аҳолиро ташкил медиҳад. Касалиҳои шадиди сирояткунандаи рӯда 33,4 фоизи шумораи умумии касалиҳои сирояткунандаро дар кӯдакони то 14 сола ташкил медиҳанд ва нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 43,5 фоиз кам шудаанд.

Нисбат ба семоҳаи чоруми соли 2021 бақайдгирии бемориҳои паразитарӣ 19,5 фоиз дар кӯдакони то синни 14 сола зиёд шудаанд.

4.2.2. Таваллуд, фавт, афзоиши табиӣ

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) - 230,7 ҳазор¹ кӯдакони навзоди дар мӯҳлатҳои дар асоси қонун муайян кардашуда (бе назардошти сабти барқароркунии таваллудҳои солҳои пешин) ва 31,1 ҳазор шахсони фавтида, аз он ҷумла 1,8 ҳазор кӯдакони синни то 1 сола фавтидаро ба қайд гирифтаанд.

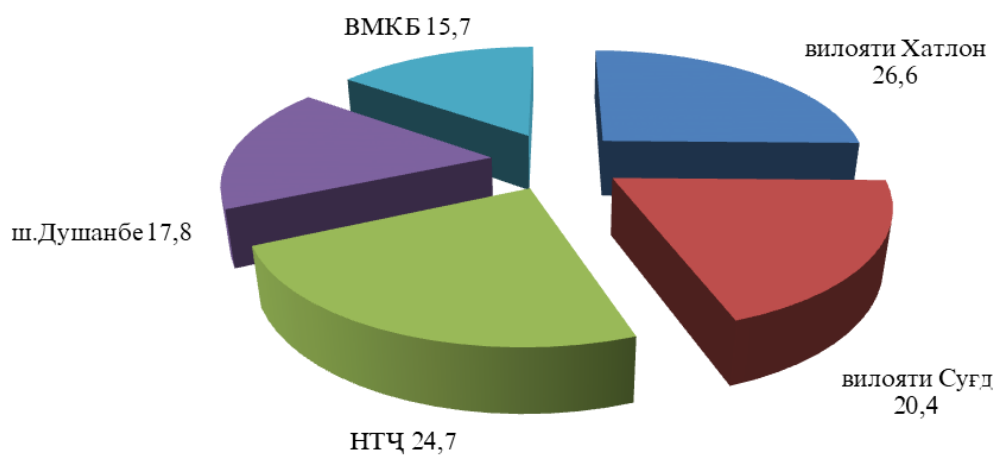
Коэффитсиенти умумии таваллуд ва коэффитсиенти умумии фавт аз рӯи баҳои пешакӣ мутаносибан ба 1000 нафар аҳоли 23,1 ва 3,1 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 14: Бақайдгирии таваллуд ва фавт дар мақомоти сабти асноди ҳолати шаҳрвандӣ (САҲШ) дар солҳои 2020-2022

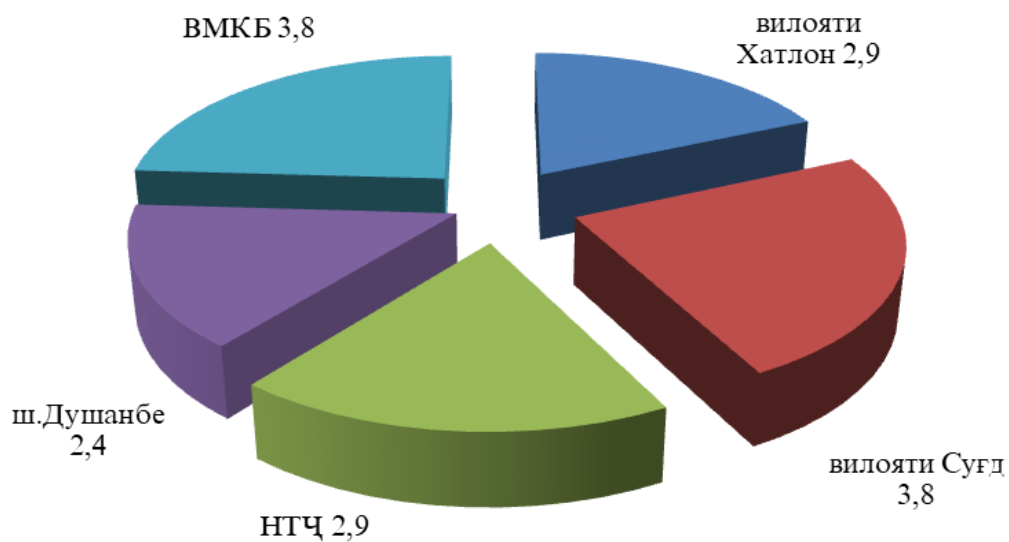
	<i>шумораи таваллуди ба қайд гирифташуда, ҳамагӣ дар мӯҳлати дар асоси қонун муайянишуда</i>		<i>шумораи шахсони фавтидаи ба қайд гирифташуда</i>		<i>афзоиши табиӣ аҳоли</i>	
	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта</i>	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта</i>	<i>нафар</i>	<i>ба ҳисоби фоиз нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта</i>
соли 2020						
семоҳаи 1	57092	104,4	8932	99,8	48160	105,3
семоҳаи 2	43783	87,0	9883	123,6	33900	80,1
семоҳаи 3	65675	114,1	10082	125,5	55593	112,2
семоҳаи 4	73161	107,0	12846	158,3	60315	100,1
дар як сол	239711	103,8	41743	126,1	197968	100,1
соли 2021						
семоҳаи 1	54960	96,3	9101	101,9	45859	95,2
семоҳаи 2	48544	110,9	8083	81,8	40461	119,4
семоҳаи 3	48915	74,5	12501	124,0	36414	65,5
семоҳаи 4	63437	86,7	9331	72,6	54106	89,7
дар як сол	215856	90,0	39016	93,5	176840	89,3
соли 2022						
семоҳаи 1	54723	99,6	8753	96,2	45970	100,2
семоҳаи 2	55426	114,2	7582	93,8	47844	118,2
семоҳаи 3	53790	110,0	7400	59,2	46390	127,4
семоҳаи 4	66717	105,2	7371	79,0	59346	109,7
дар як сол	230654	106,9	31106	79,7	199548	112,8

¹ Мувофиқи методологияи баҳисобирии шумораи аҳоли ва дигар нишондиҳандаҳои демографӣ, таваллудҳои бақайдгирифташудаи дар давоми соли тақвими ба инобат гирифта мешавад

Графики 10: Коэффитсиенти умумии таваллуд ба 1000 нафар аҳоли дар сатҳи минтақаҳо

Графики 11: Коэффитсиенти умумии фавт ба 1000 нафар аҳоли дар сатҳи минтақаҳо

Дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 нисбат ба ҳамин давраи соли 2021 дар ҷумҳурӣ бақайдгирии таваллуд 6,9 фоиз зиёд шудааст. Зиёдшавии бақайдгирии таваллуд дар ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурӣ мушоҳида шудааст, ба ғайр аз ВМКБ. Дар вилояти Хатлон зиёдшавии бақайдгирии таваллуд 9,4 фоиз (95,0 ҳазор нафар), дар вилояти Суғд 4,6 фоиз (58,1 ҳазор кӯдаки навзод), дар шаҳри Душанбе 13,3 фоиз (21,6 ҳазор нафар), дар НТЧ 3,2 фоиз (52,3 ҳазор кӯдаки навзод)-ро ташкил намудааст. Дар ВМКБ бақайдгирии таваллуд 1,9 фоиз кам шуда, 3,6 ҳазор нафарро ташкил медиҳад.

Ҷадвали 15: Шумораи таваллуд, фавт ва афзоиши табиӣ аҳоли дар моҳҳои январ - декабри солҳои 2021 -2022

	<i>шумораи таваллудҳои ба қайд гирифташудаи дар муҳлати дар асоси қонун муайян шуда</i>		<i>шумораи шахсони фавтида</i>		<i>афзоиши табиӣ аҳоли</i>	
	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>	<i>2021</i>	<i>2022</i>
	<i>нафар</i>					
Ҷумҳурӣ	215856	230654	39016	31106	176840	199548
аз он ҷумла:						
ВМКБ	3703	3632	1130	879	2573	2753
Вилояти Суғд	55522	58087	13285	10903	42237	47184
Вилояти Хатлон	86826	94991	13058	10356	73768	84635
ш. Душанбе	19072	21608	3552	2855	15520	18753
НТЧ	50733	52336	7991	6113	42742	46223

Бақайдгирии шахсони фавтида дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 нисбат ба ҳамин давраи соли 2021-ум 20,3 фоиз кам шуда, 31,1 ҳазор нафарро ташкил дод. Камшавии бақайдгирии шахсони фавтида дар ҳамаи минтақаҳои ҷумҳурӣ мушоҳида шудааст. Дар вилояти Хатлон бақайдгирии шахсони фавтида – 20,7 фоиз (10,4 ҳазор фавт), дар вилояти Суғд - 17,9 фоиз (10,9 ҳазор фавт), дар шаҳри Душанбе - 19,6 фоиз (2,9 ҳазор фавт), дар ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ - 23,5 фоиз (6,1 ҳазор фавт) ва дар ВМКБ - 22,2 фоиз кам шуда, 879 фавтро ташкил намуд. Афзоиши табиӣ аҳоли аз рӯи маълумоти пешакӣ дар моҳҳои январ - декабри соли 2022 нисбат ба ҳамин давраи соли 2021 ба андозаи 12,8 фоиз зиёд шуда, 199,5 ҳазор нафар, ё ба 1000 нафар аҳоли 20,0 нафар рост омадааст.

Ҷадвали 16: Шумораи аҳоли

Бо назардошти шумораи таваллудшудагон, фавтидагон ва муҳоҷират шумораи аҳоли (аз рӯи ҳисобҳои пешакӣ) то 1 -уми январӣ соли 2023 ташкил дод:

	<i>шумораи аҳоли ба 1.01. с.2023-юм, ҳазор нафар</i>	<i>нисбат ба ҳамин давраи соли 2021, (бо фоиз)</i>
Ҷумҳури Тоҷикистон	10077,6	101,9
<i>аз он ҷумла:</i>		
ВМКБ	232,1	100,8
Вилояти Суғд	2869,2	101,6
Вилояти Хатлон	3610,7	102,3
ш.Душанбе	1221,5	101,6
НТҚ	2144,1	102,1

МЕТОДОЛОГИЯ

1. Методологияи таҳлили бехатарии озуқаворӣ

«Бехатарии озуқаворӣ ва ғизо ҳамон вақт таъмин ҳисобида мешаванд, ки агар озуқаворӣ мувофиқ (аз нуқтаи назари миқдор, сифат, бехатар будан, аз ҷиҳати иҷтимоию фарҳангӣ маъқул), *мавҷуд* ва *дастрас* бошад ва ҳамаи шахсон *ҳамавақт* барои таъмини ҳаёти ғаёб ва солим чунин озуқавориро қаноатмандона *истеъмол ва ҳазм* кунанд».

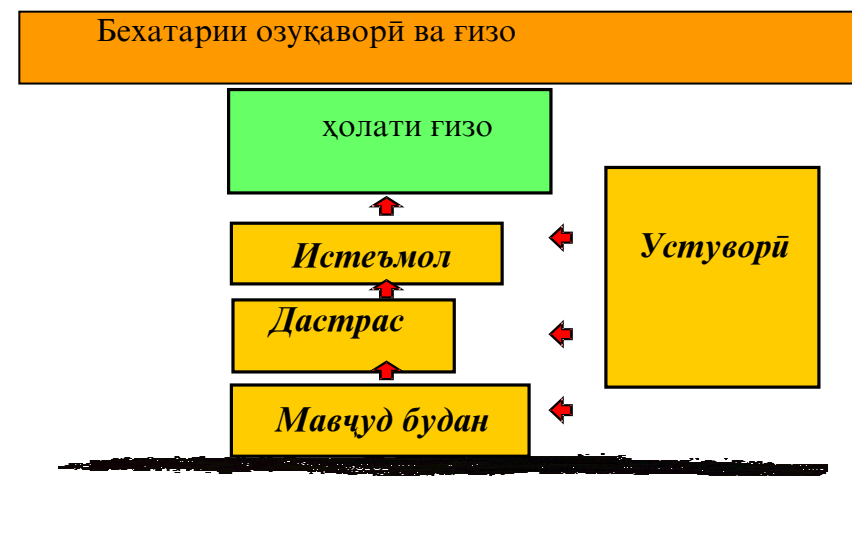
Мавҷуд будан: бехатар ва кофӣ будани озуқаворӣ аз ҷиҳати миқдор ва сифат

Дастрас будан: ҳамаи хонаводаҳо ва ҳамаи аъзои онҳо барои харидории миқдори зарурии озуқаворӣ (аз ҳисоби истеҳсолот, харид ва ёрӣ) ба қадри кофӣ захира доранд;

Истеъмолот ва ҳазм донишҷӯи ҳолати саломатӣ ва шароити тозагӣ (санитарӣ) барои он зарур аст, ки организми инсон озуқавориро истеъмол ва ҳазм карда тавонад.

Устуворӣ доимо мавҷуд ва дастрас будани ғизо, истеъмол ва ҳазм кардани хӯрокворӣ мебошад. Агар озуқаворӣ мунтазам дастрас набошад, баъзе шахсон аз норасоии доимӣ ё муваққатии озуқаворӣ азият мекашанд.

Барои фаҳмо шудан, ҳамаи чор ҷиҳати бехатарии озуқаворӣ ва ғизо дар расми зер оварда шудааст:

Барои хонаводаҳо ва шахсони ҷудогона, ки дар ҷамъият зиндагӣ мекунанд, барои таъмини бехатарии озуқаворӣ мавҷуд будани ҷор самт зарур аст. Ин самтҳо бояд яқбора дар ҳамаи сатҳи хонавода ва шаҳрванди ҷудогона (**сатҳи хурд**) то сатҳи ҷамоат (шаҳрак, ноҳия, вилоят), ки онҳо ба **сатҳи миёна дохил** мебошанд, то сатҳи миллий ё умумичаҳонӣ яъне, **сатҳи калон**, таъмин бошанд.

Барои мақсадҳои мониторинги бехатарии озуқаворӣ нишондиҳандаи хеле муҳимро (мувофиқ) интихоб намудан ва онро мунтазам ҷен кардан зарур аст.

Усули тартиб додани тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи намудҳои хӯрокворӣ (асосӣ):

Тарози (баланси) озуқаворӣ аз рӯи маҳсулоти заминавии хӯрокворӣ, асосӣ тартиб дода шудааст.

Ҳангоми тартиб додани тарози озуқаворӣ нишондиҳандаи маҳсулоти захира аз тарози соли гузашта гирифта шудааст, яъне захираи охири соли гузашта, захираи то 1 январи соли ҷорӣ шуда метавонад. Оид ба воридоту содироти маҳсулот маълумотҳои расмӣ, аз рӯи истеҳсолот - маълумотҳои таъҷилӣ (пешакӣ) истифода бурда шудаанд.

Бо назардошти масоҳати киштшуда бо зироатҳои кишоварзӣ ва бо истифодаи масрафи аслии 1 гектар кишт, хароҷоти тухмӣ муайян карда шудааст. Ҳисобу китоб талофот дар асоси меъёрҳои муқарраршудаи расмӣ амалӣ карда мешавад.

Барои муайян намудани сарфи тухм барои ҷӯчабарорӣ, миқдори аслии ҷӯчаҳо ва маводи меъёрӣ оид ба ҷӯчабарорӣ аз шумораи тухми гузошташуда ба ҳисоб гирифта шудаанд.

Озуқаворӣ, ки аҳоли истеъмол мекунад, инчунин хароҷоти хӯроки ҷорво дар асоси маълумотҳои тадқиқоти ҷуҷети 3000 хонавода ҳисоб карда шудааст. Дар мавриди ҳисоби истеъмоли гӯшт аз тарафи аҳоли низ миқдори гӯште, ки барои риояи анъанаҳои миллий (дар вақти маросимҳои дафн, тӯй, маросимҳои динӣ-идҳои мазҳабӣ, миллий ва ғайра) сарф карда шудаанд, ба назар гирифта шудааст.

Тафсирот

Шаҳсони 16-сола ва калонсолтар, ки дар давраи тадқиқот (таҳлилшаванда) машғулият (машғулияти даромаднок) надоштанд; дар ҷустуҷӯи кор буданд, яъне ба Хадамоти давлатии шуғли аҳоли муроҷиат кардаанд, ё дигар усули корёбиро истифода бурдаанд; тайёр буданд ба кор шурӯъ кунанд, **бекор** ҳисобида мешаванд.

Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ (ММД) - нишондиҳандаи маҷмӯи фаъолияти иқтисодии мамлакат мебошад. ММД бо нархҳои асосию бозорӣ (ММД-и номиналӣ) ва бо нархҳои муқоисавӣ (ММД ҳақиқӣ) ҳисоб карда мешавад.

Нишондиҳандаи кӯтоҳмуҳлати рушди иқтисодӣ – нишондиҳандаи пешакии фаъолияти иқтисодӣ аст, ки дар асоси нишондиҳандаҳои пешакии ҳармоҳаи соҳаҳои иқтисодӣ ташаккул ёфта, рушди иқтисодӣ дар давраи муайян дарҷ менамояд.

Индекси нархҳои истеъмолии молҳо ва хизматрасониҳои пулакӣ ба аҳолии (ИНИ) тағйироти сатҳи умумии нархи молҳо ва хизматрасониҳо тавсиф мекунад. Индекс ченаки арзиши маҷмӯи ҳақиқии молҳо ва хизматрасонӣ дар давраи қорӣ нисбат ба арзиши он дар давраи асосӣ мебошад.

Музди миёнаи меҳнати номиналии ҳармоҳа бо роҳи тақсимкунии фонди аслии ҳисоб кардашудаи музди меҳнати кормандони ҳайати рӯйхат ва дучоякорон ба шуморае, ки барои ҳисоб кардани музди миёнаи қор қабул шудааст ва ба шумораи моҳҳои давраи ҳисобот қабул шудааст, ҳисоб карда мешавад.

Калориянокии хӯрок ба ҳар нафар аҳолии дар як шабонарӯз. Ғизонокии озуқаи истеъмолкардаи ҳар нафар узви хонавода, инчунин таркибҳои кимиёвии он (сафедаҳою равған) мебошад.

Сатҳи бекорӣ расмӣ аз рӯи таносуби шумораи бекорони расмӣ ба қайд гирифташуда ва шумораи аҳолии дар иқтисодиёт фаъол, ба ҳисоби фоиз ҳисоб карда мешавад.

Ихтисораҳои истифодашуда:

ММД	Маҷмӯи Маҳсулоти Дохилӣ
НТҚ	Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ
ВМКБ	Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон
ИНИ	Индекси нархҳои истеъмолий
НКРИ	Нишондиҳандаҳои кутоҳмӯҳлати рушди иқтисодиёт

Замимаи 1. Маълумоти мухтасари шароити обу ҳаво дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон дар семоҳаи чоруми соли 2022

Хулосаи обу ҳавосанҷӣ

Октябр. Моҳи октябри соли чорӣ дар ҷумҳурӣ ҳавои нисбатан гарм мушоҳида гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ баланд ба қайд гирифта шуда, бо истисно аз ноҳияҳои Дарбанд, Лахш, Рӯшон ва Хоруғ аз меъёри иқлимӣ 1⁰ паст мушоҳида гардида, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 13+17⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 6+12⁰ гарм (дар ноҳияи Дарвоз +15⁰ гарм) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳии Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) 1-3⁰ сардӣ мушоҳида гардид.

Дар қисмати бештари моҳ речаи ҳарорати ҳаво бетағйир монда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар ноҳияҳои водибуда дар ҳудуди то 25+30⁰ гарм қарор гирифта буд.

Нишондиҳандаҳои нисбатан пастии ҳарорати ҳаво дар водихо давраи рӯзҳои 19, 24, 26 ва 30-31 октябр мушоҳида гардида, ҳарорати рӯзонаи ҳаво то 6-8⁰ паст гардида, 13+19⁰ гармиро ташкил намуда, ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво бошад дар баробари ин аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат то 1-4⁰ пасттар буд.

Миқдори моҳонаи боришот дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ баланд мушоҳида гардида, танҳо дар баъзе ноҳияҳои вилояти Хатлон ва Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) аз меъёри иқлимӣ пасттар ба қайд гирифта шуда, дар вилояти Хатлон 32 - 214 фоиз, вилояти Суғд 152 - 399 фоиз, дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ (НТҶ) 90 - 300 фоиз, дар ғарби ВМКБ 33 - 310 фоиз ва шарқи ВМКБ 36 - 393 фоизро ташкил намуд.

Рӯзҳои 1-3, 23-25 октябр дар баъзе минтақаҳои вилояти Хатлон ва НТҶ чангу ғубор ба қайд гирифта шуд. Рӯзҳои 1, 7, 18-21 октябр дар ноҳияҳои алоҳидаи НТҶ, вилоятиҳои Хатлон, Суғд ва ВМКБ шиддатёбии вазиши шамол бо суръати то 15-21м/с ба қайд гирифта шуд.

Рӯзҳои 1, 19, 25-26 ва 31 октябр дар вилояти Хатлон ва НТҶ раъду барқ ба амал омада буд.

Ноябр. Моҳи ноябри соли чорӣ дар ҷумҳурӣ ҳавои салқин мушоҳида гардида, дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ боришот (борон, барф) аз меъёри иқлимӣ баланд ба амал омада буд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ баланд, дар ноҳияҳои кӯҳӣ бошад, аз меъёри иқлимӣ 1-2⁰ паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳӣ 8+12⁰ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ 0+5⁰ гарм ва дар шарқи Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон (ВМКБ) 7-13⁰ хунукиро ташкил намуд.

Ҳавои нисбатан гарм дар бештари манотиқи кишвар дар аввал ва охири моҳ мушоҳида шуда, ҳарорати баландтарини рӯзонаи ҳаво дар водиҳо то $17+24^0$ гарм, дар вилояти Суғд бошад, $13+18^0$ гармиро ташкил намуд.

Сардшавии назарраси ҳаво давраи рӯзҳои 8-9, 13 ва 16 ноябр мушоҳида шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар ин давра то $8-12^0$ паст шуда, дар водиҳои вилояти Суғд $6+10^0$ гарм ва ҳарорати миёнаи шабонарӯзии ҳаво бошад аз меъёри иқлимӣ $2-3^0$ паст шуда, боиси боридани барф дар минтақаҳои кӯҳӣ гардид.

Миқдори моҳонаи боришот дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ зиёд мушоҳида гардида, дар ноҳияҳои водӣ-доманакӯҳии вилояти Хатлон 116-382 фоиз (дар н.Муъминобод дар доираи 55мм меъёри боришот 210 мм), дар Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ 119-503 фоиз (дар м.Бӯстонабод дар доираи 52мм меъёри боришот 260мм), дар вилояти Суғд 174-480 фоиз (дар м.Қайроққум дар доираи 11мм меъёри боришот 53 мм), Вилояти Мухтори Кӯҳистони Бадахшон 98 - 404 фоиз (дар м.Хумроғӣ дар доираи 12мм меъёри боришот 47 мм)-ро ташкил намуд.

Рӯзҳои 7, 28-30 ноябр дар баъзе минтақаҳои вилояти Хатлон тӯфони ҷангу ғубор ба қайд гирифта шуд.

Рӯзҳои 1-2, 4, 8-10, 16-17 ноябр дар ноҳияҳои алоҳидаи вилоятҳои Суғд ва Хатлон шиддатёбии вазиши шамол бо суръати то $14-24\text{м/с}$ ба қайд гирифта шуд.

Рӯзҳои 5-6, 12-15, 26-28 ноябр дар ноҳияҳои алоҳидаи вилояти Хатлон ва Ноҳияҳои тобеъи ҷумҳурӣ тормеғ ба қайд гирифта шуд.

Декабр. Моҳи декабри соли ҷорӣ муддати бардавом зери таъсири мавҷҳои ҷанубӣ ва ҷанубу ғарбӣ қарор дошта, боиси ҳавои гарм ва норасоии боришот дар ҷумҳурӣ бо истисно аз Вилояти мухтори кӯҳистони Бадахшон гардид.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ $1-2^0$ баланд, дар ноҳияҳои ғарбии ВМКБ аз нишондихандаҳои миёнаи чандинсола $1-2^0$ паст ба қайд гирифта шуда, дар ноҳияҳои водбуда $5+8^0$ гарм, дар ноҳияҳои кӯҳӣ $2+3^0$ (дар ноҳияи Лахш ва мавзеи Деҳавз -5^0 хунук, дар ноҳияи Ишкошим -6^0 хунук, дар мавзеи Навобод -7^0 хунук) ва дар ноҳияҳои баландкӯҳӣ $14-18^0$ (дар мавзеи Булункӯл $-21,7^0$ хунук) хунукиро ташкил намуд.

Ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар соли ҷорӣ нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта $2+5^0$ гармтар (моҳи декабри соли 2020 ҳарорати миёнаи моҳонаи ҳаво дар бештари ноҳияҳои ҷумҳурӣ аз меъёри иқлимӣ $1-3^0$ паст, дар ВМКБ то $2-4^0$ паст ба қайд гирифта шуда буд) мушоҳида гардид.

Пастшавии кӯтоҳмуддат ҳарорати ҳаво дар ноҳияҳои водибуда давраи рӯзҳои 14-16 ва 26-28 декабр мушоҳида гардида, ҳарорати рӯзонаи ҳаво давоми ин давраҳо аз $2+8^0$ гармӣ ва ҳарорати шабонаи ҳаво аз $2-7^0$ хунукӣ тағйир наёфт.

Ҳавои нисбатан гарм дар ҷумҳурӣ дар панҷрӯзаи аввали моҳ ба қайд гирифта шуда, ҳарорати рӯзонаи ҳаво дар водиҳо рӯзона $20+25^0$ гарм ва шабона $2+7^0$ гарм шуд.

Дар ноҳияҳои кӯҳӣ тағйирёбии ҳарорати ҳаво мушоҳида гардида, шабона аз $2-7^0$ хунук то $10-15^0$ хунук, рӯзона аз $4+9^0$ гарм то $0-5^0$ хунук, дар ноҳияҳои

баландкӯҳӣ шабона аз 17-24⁰ хунук то 25-30⁰ хунук (дар мавзеи Булункӯл аз 28-33⁰ хунук то 36-41⁰ хунук, рӯзҳои алоҳида ҳарорати ҳаво паст шуда то 47-52⁰ хунук), рӯзона аз 3-8⁰ хунук то 10-15⁰ хунук (дар мавзеи Булункӯл аз 20-25⁰ хунук то 30-35⁰ хунук) ба қайд гирифта шуд.

Боришот давоми моҳ 4-8 рӯз ба амал омада, асосан бо шиддатнокии паст ба қайд гирифта шуданд.

Миқдори моҳонаи боришот асосан аз нишондиҳандаҳои миёнаи дарозмуддат паст мушоҳида гардид. Миқдори моҳонаи боришот дар вилояти Суғд 11-79 фоиз, дар НТҚ 24-86 фоиз, дар вилояти Хатлон 25-91 фоиз, дар ВМКБ 10-68 фоиз (дар ноҳияи Ишкошим 200 фоиз, меъёр 5,5мм боришот 11мм, дар мавзёҳои Чавшангоз ва Қарокӯл 141-143 фоиз, меъёр 4-12мм боришот 6-16мм)–и меъёри иқлимиро ташкил намуд.

Миқдори боришоти баамаломада дар соли 2021 ва ҳам соли 2020 аз меъёри иқлимӣ паст арзёбӣ гардидаанд. Миқдори боришоти моҳи декабри соли 2020 ба меъёри иқлимӣ наздик буда, аз меъёри боришоти моҳи декабри соли 2021 баланд мушоҳида гардид (моҳи декабри соли 2020-ум 91 фоиз аз меъёр, моҳи декабри соли 2021-ум 56 фоиз аз меъёри иқлимӣ).

Давоми моҳ дар ноҳияҳои алоҳидаи вилоятҳои Хатлон, Суғд ва Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ тормеғ (туман) фаромада буд.

Рӯзҳои 2-3 декабр дар вилояти Суғд ва Ноҳияҳои тобеи ҷумҳурӣ шиддатнокии вазиши шамол бо суръати 16-24м/с ба қайд гирифта шуд.

Шарҳи ҳолати оби дарёҳо ва обамборҳо

Октябр. Давоми моҳи октябр дар ҳавзаи дарёҳои ҷумҳурӣ ботадрич пастшавии сатҳи об ба қайд гирифта шуд. Дар даҳрӯзаи охири моҳи октябр бошад, дар натиҷаи боришоти боронҳои пуршиддат сатҳи оби дарёҳои Кофарниҳон, Ёхсӯ ва Қизилсӯ (чанубӣ) баланд шуд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Вахш, Кофарниҳон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр кам (79-109 фоиз) ба қайд гирифта шуда, дар ҳавзаи дарёи Зарафшон бошад аз меъёр зиёд (118 фоиз) мушоҳида гардид.

Ҳаҷми оби обанбори Норақ дар давоми моҳ 30 млн.м³ кам гардида, санаи 31 октябри соли қорӣ 10542 млн.м³–ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 73 млн.м³ зиёд мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум дар давоми моҳ 699 млн.м³ зиёд гардида, санаи 31 октябри соли равон 2402 млн.м³ -ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 16 млн.м³ кам мебошад.

Дурустии пешгӯӣҳои моҳонаи обшиносӣ 91 фоизро ташкил дод.

Ноябр. Давоми моҳи ноябри соли қорӣ дар ҳавзаи дарёҳои ҷумҳурӣ пастшавии сатҳи об ба қайд гирифта шуд. Дар даҳрӯзаи аввали моҳ бошад, дар натиҷаи боришоти боронҳои пуршиддат сатҳи оби дарёҳои Кофарниҳон, Ёхсӯ ва Қизилсӯ (чанубӣ) баланд шуд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ дар ҳудуд ва аз меъёр зиёд (96-238 фоиз), дар ҳавзаи дарёҳои Вахш дар ҳадди меъёр (94-107 фоиз), дар ҳавзаи дарёҳои Кофарниҳон аз меъёр зиёд (163-262 фоиз), дар ҳавзаи дарёҳои Зарафшон дар ҳудуд ва меъёр зиёд (94-130 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Обнокии дарёи Исфара бошад аз меъёр кам (80 фоиз) мушоҳида гардид.

Ҳаҷми оби обанбори Норақ дар давоми моҳ 324 млн. м³ кам гардида, санаи 30 ноябри соли қорӣ 10218 млн. м³-ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 303 млн.м³ зиёд мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум дар давоми моҳ 987 млн.м³ зиёд гардида, санаи 30 ноябри соли равон 3389 млн.м³ -ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 456 млн.м³ зиёд мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳонаи обиносӣ 97 фоизро ташкил дод.

Декабр. Давоми моҳи декабр дар ҳавзаи дарёҳои чумхурӣ асосан пастшавии сатҳи об ба қайд гирифта шуда, дар даҳрӯзаи сеюми моҳ дар аксарияти дарёҳои ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Зарафшон ва Кофарниҳон баландшавии сатҳи об ба мушоҳида расид. Сатҳи оби дарёҳои Ёхсӯ ва Қизилсӯ (чанубӣ) дар давоми моҳ бетағйир монд.

Сарфи миёнаи моҳонаи об давоми моҳ дар ҳавзаи дарёҳои Панҷ, Кофарниҳон, Зарафшон ва дарёи Исфара дар ҳудуд ва аз меъёр кам (40-100 фоиз) ба қайд гирифта шуд. Дар ҳавзаи дарёи Вахш нишондиҳандаи сарфи миёнаи моҳонаи об дар ҳудуд ва аз меъёр зиёд (100-115 фоиз) мушоҳида гардид.

Ҳаҷми оби обанбори Норақ дар давоми моҳ 874 млн.м³ кам гардида, санаи 30 декабри соли қорӣ 9041 млн.м³-ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 282 млн.м³ зиёд мебошад.

Ҳаҷми оби обанбори Қайроққум дар давоми моҳ 402 млн.м³ зиёд гардида, санаи 30 декабри соли равон 3335 млн.м³ -ро ташкил дод, ки нисбат ба ҳамин давраи соли гузашта 79 млн.м³ кам мебошад.

Дурустии пешгӯиҳои моҳонаи обиносӣ 100 фоизро ташкил дод.

Замимаи 2. Индикаторҳои мақсадноки асосии СМР-2030

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹	Сенарияи индустриалӣ		
									2020	2025	2030
Шумораи аҳоли (дар охири сол)	ҳаз.нафар	8551,2	8931,2	9126,6	9313,8	9716,8	9886,8	10077,6	9500	10490	11580
Суръати афзоиши воқеии ММД ба ҳисоби миёна дар як сол*	%	6,0	x	7,6	7,4	4,4	9,4	8,0	6,7	6,9	7,8
ММД ба ҳар нафар аҳоли	сомонӣ	5727,8	7291,4	7870,2	8580,1	8922,2	10312,0	11808,0	8430	12297	17754
Маҷмӯи пасандозҳои дохилӣ нисбат ба ММД	%	13,0	13,0	21,1	27,1	21,7	27,3	x	22	26	28
Ҳиссаи маблағгузориҳои хусусӣ дар ММД	%	4,6	2,6	3,2	3,9	3,8	4,5	4,0	10	15	18
Ҳиссаи соҳаи саноат дар ММД	%	13,3	19,9	21,2	21,2	23,1	23,8	17,0	12,5-13,2	16	20-20,5
аз он ҷумла:											
-соҳаи истихроҷ	%	1,7	3,8	3,6	3,3	2,8	4,6	4,2	11-12	11-11,5	9-10
-соҳаи коркард	%	8,7	12,8	13,2	13,4	15,6	15,0	9,2	72-74	74-75	76-75,5
-истеҳсол ва тақсими газ, об ва энергия	%	2,9	3,3	4,4	4,5	4,7	4,2	3,5	15-16	14,0-14,5	14-14,5
Ҳиссаи соҳаи кишоварзӣ дар ММД	%	22,0	20,3	19,8	20,9	22,7	22,4	24,6	21	20,1	19-19,5
Ҳиссаи соҳаи хизматрасонӣ дар ММД (бе сохтмон)	%	41,0	38,1	36,0	36,5	34,6	32,9	41,4	37-37,5	34-34,2	28,5-29,5
Андозҳои ҳолиси ғайримустақим дар ММД	%	12,6	9,8	9,8	9,7	9,0	9,6	9,2	12,6	12,5	12,5
Истеҳсоли нерӯи барқ, ҳамагӣ	млрд.кВт. соат	17,1	18,1	19,7	20,7	19,8	20,6	21,4	26,2	37,5	40,7
Истеҳсоли нерӯи барқ дар НБО	млрд.кВт. соат	16,8	17,1	17,4	19,2	18,1	19,3	19,9	24,5	34,4	37,6
Истеҳсоли нерӯи барқ ба ҳар нафар аҳоли	ҳаз.кВт. с/наф	2,0	2,0	2,1	2,2	2,0	2,1	2,1	2,78	3,64	3,67

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹	Сенарияи индустриалӣ		
									2020	2025	2030
Афзоиши ҳаҷми истеҳсоли саноатӣ (нисбат ба соли 2021)	%	111,3	121,3	110,6	113,2	108,8	120,8	109,7	160	260	400
Истихроҷи нафт	ҳаз.тонна	24,6	23,5	23,9	23,3	24,5	24,6	24,9	25,0	30,0	36,0
Истихроҷи газ	ҳаз.м ³	4102	1545	910,8	730,0	678,0	762,0	810,0	4600	5000	6000
Истихроҷи ангишт	млн.тонна	1,0	1,7	1,9	2,0	2,0	2,1	2,4	4,05	6,9	10,3
Гардиши бор	млрд.т.км	6,0	6,1	6,5	7,5	7,6	8,4	10,3	7,9	9,2	12,3
Мусофиргардиш	млрд.мус.км	9,2	9,3	9,3	9,3	8,0	8,8	9,9	13,2	15,5	20,6
Дарозумрии чашмдошт ҳангоми таваллуд, аз ҷумла:	сол	73,6	74,9	75,0	75,0	x	x	x	75,7	77,8	80,0
- мардон		71,8	73,0	73,3	73,3	x	x	x	73,8	75,9	78,0
-занон		75,6	76,9	76,9	76,9	x	x	x	77,7	80,0	82,2
Ҳиссаи шахсони дорои таҳсилоти касбӣ дар байни аҳолии ба кор машғул,	%	26	x	x	x	x	x	x	на кам аз 30	на кам аз 50	на кам аз 60
аз ҷумла дар байни занон		20	x	x	x	x	x	x	на кам аз 24	на кам аз 40	на кам аз 50
Афзоиши музди меҳнати воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	1,8	10,8	3,9	0,3	-3,9	1,4	7,2	5		
Таносуби музди меҳнати занон бо музди меҳнати мардон	%	61,1	59,9	59,6	64,10	66,7	67,9	x	65	70	75
Фарогирии кӯдакони аз 3 то 6 сола ба муассисаҳои таҳсилоти томактабӣ	% ба гурӯҳи синну сол	9,1	9,4	9,7	10,2 ¹	9,6 ¹	9,9 ¹	x	30	40	50
Ҳисоби миёнаи солҳои хониш дар мактаб	сол	9,6	9,6	x	x	x	x	x	10	11	12

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

Номгӯи индикаторҳо	Воҳиди ченак	2015	2017	2018	2019	2020	2021	2022 ¹	Сенарияи индустриалӣ		
									2020	2025	2030
Харочотҳои умумӣ ба соҳаи илм ⁴	% нисбат ба ММД	0,15	0,09	0,09	0,09	0,09	0,09	х	на кам аз 0,8	на кам аз 1,2	на кам аз 1,5
Афзоиши нафақаҳои воқеӣ (афзоиши миёна дар як сол)	%	-6,3	-7,3	10,3	-9,4	-2,5 ¹	-8,1	х	6		
Сатҳи таъминот бо манзил	м ² /нафар	10,7	10,8	10,8	х	х	х	х	13	15	17
Сатҳи камбизоатӣ	%	31	29,5	27,4	26,3	х	23,4	22,5	20	18	15
Сатҳи фақри шадид	%	15,7	14,0	11,8	10,7	х	х	х	-	-	0
Индекси нобаробарии гендерӣ	раддабандӣ	мавқеи 69 дар байни 155 кишвар	х	х	х	х	х	х	на поён аз мавқеи 60	на поён аз мавқеи 55	на поён аз мавқеи 50
Индекси рушди гендерӣ	гурӯҳ	гурӯҳи 3-юм дар сатҳи рушд	х	х	х	х	х	х	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд	гурӯҳи 2-юм дар сатҳи рушд
Ҳиссаи шуғл дар бахши ғайрирасмӣ	%	40	15,7 ³	15,7 ³	15,7 ³	15,7 ³	15,7 ³	15,7 ³	37	35	30

^{*}нишондиҳандаи қўтоҳмуҳлати рушди иқтисодӣ (НКРИ)

¹маълумотҳои пешакӣ

²таҳқиқоти қувваи корӣ-2009

³таҳқиқоти қувваи корӣ-2016

⁴маълумотҳои дар семоҳа овардашуда аз рӯи ҷамъбасти семоҳа

Замимаи 3. Тағйироти нархҳои миёнаи яклухт (пешниҳод) дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)

	семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Картошка												
ВМКБ	-	-	-	4,0	-	-	4,16	4,34	5,18	3,94	4,57	4,86
Вилояти Суғд	-	1,88	1,60	3,65	2,23	3,15	2,66	1,46	2,13	2,0	2,48	2,03
Вилояти Хатлон	1,6	-	-	2,70	2,77	2,32	2,61	2,61	2,26	1,88	1,51	2,27
НТҚ	-	3,0	-	2,74	2,44	2,36	2,54	2,56	2,45	2,91	2,73	2,37
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	1,6	1,9	1,60	2,88	2,58	2,89	2,66	2,0	2,28	3,23	3,54	2,19
Шир												
ВМКБ	4,97	-	-	4,82	5,92	8,67	5,31	6,23	8,56	5,80	6,62	8,95
Вилояти Суғд	2,77	2,4	3,27	2,85	2,62	2,58	2,97	2,55	2,54	2,38	2,52	2,52
Вилояти Хатлон	3,1	2,33	2,08	2,99	2,93	2,57	2,90	2,78	3,58	1,81	1,90	3,67
НТҚ	2,85	3,68	4,30	2,86	3,54	4,24	2,88	3,64	4,24	4,45	3,40	3,76
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,9	2,46	4,24	2,95	3,12	3,58	2,96	3,16	3,48	4,25	3,12	3,32
Гандум												
ВМКБ	-	-	-	-	-	-	3,15	4,78	6,77	3,59	4,83	6,67
Вилояти Суғд	2,42	2,54	3,44	2,96	3,03	3,62	2,74	2,70	3,50	1,76	2,65	3,20
Вилояти Хатлон	2,38	-	-	2,20	2,42	2,96	2,30	2,40	2,83	1,60	2,55	3,02
НТҚ	2,31	2,15	3,92	2,41	2,43	2,48	2,55	2,34	2,66	1,80	2,56	2,58
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,35	2,26	3,53	2,29	2,55	2,17	2,65	2,56	3,22	1,93	2,64	3,08

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

Замимаи 4. Тағйироти нархҳои миёнаи истеъмоли аз рӯи семоҳаҳои солҳои 2020 - 2022 дар Тоҷикистон (сомонӣ/кг)

				семоҳаи I			семоҳаи II			семоҳаи III			семоҳаи IV		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Картошка															
ш. Душанбе	4,00	3,79	4,92	3,77	4,08	3,85	5,44	3,70	3,67	3,51	3,53	4,22	3,30	3,86	3,95
Вилояти Суғд	4,05	3,67	3,48	3,47	4,23	3,28	5,62	3,87	4,29	3,87	3,02	3,07	3,24	3,57	3,29
Вилояти Хатлон	3,90	3,79	3,68	3,76	4,33	3,62	5,08	3,46	3,26	3,47	3,13	4,00	3,28	3,68	3,82
ВМКБ	4,72	4,62	4,82	3,90	4,70	4,50	6,16	4,73	4,82	4,65	4,64	5,08	4,17	4,42	4,97
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	4,17	3,96	3,97	3,72	4,34	3,85	5,57	3,94	4,01	3,87	3,38	4,09	3,50	3,89	3,98
Шир															
ш. Душанбе	4,67	5,14	6,15	4,75	5,22	6,13	4,50	4,97	6,17	4,59	4,97	5,87	4,84	5,38	6,43
Вилояти Суғд	3,47	3,85	4,38	3,19	3,59	4,15	3,51	3,72	4,36	3,59	4,12	4,46	3,59	3,96	4,53
Вилояти Хатлон	3,88	4,12	4,89	4,14	4,44	4,67	3,59	3,94	4,85	3,66	3,90	4,63	4,14	4,20	5,39
ВМКБ	5,19	5,62	7,12	5,02	5,40	6,86	5,29	5,46	7,13	4,79	5,58	7,36	5,26	6,05	7,62
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	4,30	4,68	5,63	4,27	4,66	5,24	4,22	4,52	5,63	4,16	4,64	5,58	4,46	4,90	5,99
Орди навъи якум															
ш. Душанбе	4,68	4,98	6,15	4,23	4,83	5,57	4,88	4,72	6,70	4,72	4,87	6,48	4,89	5,48	5,84
Вилояти Суғд	4,67	5,00	6,09	4,12	4,79	5,36	4,93	4,74	6,77	4,84	4,87	6,42	4,80	5,60	5,82
Вилояти Хатлон	4,82	5,08	6,46	4,26	5,01	5,65	4,98	4,89	6,97	4,98	4,93	6,94	5,05	5,47	6,28
ВМКБ	5,03	5,57	6,66	4,55	5,28	5,92	5,30	5,18	6,55	5,02	5,24	7,18	5,27	5,79	6,99
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	4,80	5,15	6,34	4,29	4,97	5,63	5,02	4,88	6,75	4,89	4,98	6,75	5,00	5,58	6,23
Гандум															
ш. Душанбе	4,15	4,60	5,21	3,77	4,55	5,30	4,35	4,36	5,28	3,87	4,50	5,33	4,58	4,74	5,30
Вилояти Суғд	3,26	3,86	4,77	2,70	3,48	4,74	3,47	3,53	4,68	3,39	4,37	4,92	3,48	4,08	4,86
Вилояти Хатлон	3,30	3,81	4,47	2,96	3,74	4,50	3,38	3,63	4,32	3,35	4,37	4,76	3,49	3,95	4,74
ВМКБ	4,91	5,46	6,14	4,35	5,30	6,14	4,75	5,37	5,99	4,91	4,37	6,25	5,52	5,55	6,52
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	3,90	4,43	5,15	3,45	4,27	5,17	3,99	4,22	5,07	3,88	4,40	5,31	4,27	4,58	5,38
Биринҷ															
ш. Душанбе	8,68	7,65	8,47	8,63	7,52	10,65	8,52	7,50	8,43	9,05	7,80	8,60	8,52	7,79	9,80
Вилояти Суғд	10,54	9,69	9,77	10,11	9,78	11,27	10,91	9,39	9,76	10,89	9,73	9,75	10,24	9,84	9,00
Вилояти Хатлон	9,08	3,33	9,03	9,09	8,47	10,42	9,37	8,50	8,63	9,93	8,36	9,16	7,91	8,00	10,81
ВМКБ	13,25	14,36	15,25	12,40	10,27	14,16	12,85	14,42	14,75	14,00	14,29	14,99	13,76	14,44	14,69
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	10,39	10,00	10,62	10,06	10,01	11,35	10,41	9,95	10,39	10,97	10,05	10,62	10,11	10,01	11,09
Шакар															
ш. Душанбе	7,08	9,03	10,13	6,20	8,82	9,42	6,68	9,15	10,65	6,75	9,0	10,67	8,68	9,13	9,80
Вилояти Суғд	7,28	9,76	10,88	6,34	9,51	10,36	6,75	9,91	11,94	6,97	9,70	11,03	9,06	9,91	10,19
Вилояти Хатлон	7,25	9,24	10,08	6,42	9,27	9,20	6,74	9,61	10,97	6,83	9,03	10,22	9,00	9,06	9,91
ВМКБ	7,96	10,03	11,58	7,46	9,91	10,69	7,31	10,08	12,05	7,42	10,00	11,99	9,64	10,15	11,60
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	7,39	9,51	10,67	6,60	9,38	9,91	6,87	9,69	11,40	7,00	9,43	10,98	9,09	9,56	10,38

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

				семоҳан I			семоҳан II			семоҳан III			семоҳан IV		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
Пиёз															
ш. Душанбе	2,03	1,85	3,47	2,80	1,73	2,70	1,79	1,47	3,20	1,43	1,89	4,03	2,09	2,31	3,97
Вилояти Суғд	1,82	1,50	3,21	2,47	1,59	2,50	1,79	1,22	3,25	1,22	1,42	3,67	1,78	1,76	3,43
Вилояти Хатлон	2,00	1,66	3,36	2,91	1,83	2,69	1,55	1,24	2,86	1,39	1,37	4,02	2,14	2,21	3,87
ВМКБ	2,98	2,76	4,72	3,45	2,84	3,87	3,18	2,45	4,25	2,49	2,65	5,41	2,81	3,10	5,35
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	2,21	1,94	3,69	2,91	2,00	2,94	2,08	1,59	3,33	1,63	1,83	4,28	2,20	2,34	4,16
Равғани пахта															
ш. Душанбе	13,34	20,35	21,62	12,41	17,33	21,20	12,58	21,23	23,67	12,58	22,0	22,60	15,78	20,83	19,02
Вилояти Суғд	13,47	19,79	20,62	10,88	18,65	20,59	12,88	20,08	22,40	12,63	21,07	20,89	17,49	21,24	18,37
Вилояти Хатлон	12,47	20,58	20,77	11,27	17,48	21,55	11,60	21,20	21,66	11,73	21,78	20,81	15,29	21,84	19,05
ВМКБ	14,44	22,35	25,35	13,10	18,65	24,76	13,56	22,12	25,91	14,47	24,01	26,87	16,61	24,61	26,28
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	13,43	20,77	22,24	11,92	18,03	22,03	12,65	21,16	23,41	12,85	22,21	22,79	16,29	22,14	20,68
Гӯшти гусфанд															
ш. Душанбе	53,09	65,51	66,87	52,12	56,83	70,31	52,43	64,12	65,73	53,07	69,27	65,53	54,73	72,82	65,90
Вилояти Суғд	56,40	66,92	74,59	53,63	60,99	71,63	55,67	65,77	72,59	57,06	69,68	75,24	59,22	71,55	78,89
Вилояти Хатлон	51,90	64,16	66,21	50,27	56,48	68,66	51,17	65,52	67,17	52,93	67,42	63,87	53,21	68,53	65,15
ВМКБ	45,65	54,51	58,96	43,94	49,27	59,09	45,45	51,71	59,10	46,00	57,98	58,41	47,21	59,09	59,26
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	51,76	62,77	66,66	49,99	55,89	67,42	51,18	61,78	66,15	52,27	66,09	65,76	53,59	68,00	67,30
Гӯшти гов															
ш. Душанбе	52,43	59,92	61,32	51,17	53,67	62,43	52,06	60,68	61,30	52,93	59,13	60,64	53,56	63,00	60,89
Вилояти Суғд	49,82	58,92	65,76	48,29	55,41	65,41	48,96	56,61	64,81	49,88	56,70	65,11	52,14	65,06	67,72
Вилояти Хатлон	50,83	59,03	60,21	49,88	52,87	62,37	50,27	58,83	59,85	51,41	57,68	58,37	51,75	63,54	60,25
ВМКБ	44,85	52,83	56,74	42,79	47,91	55,82	45,12	51,70	56,63	45,45	52,15	56,44	46,06	56,02	58,08
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	49,48	57,67	61,01	48,03	51,96	61,51	49,10	56,96	60,65	49,92	56,42	60,14	50,88	61,90	61,74
Гӯшти мурғ															
ш. Душанбе	24,05	26,76	30,46	24,78	24,0	31,33	23,30	26,17	30,50	23,97	27,71	30,00	24,14	29,17	30,00
Вилояти Суғд	23,54	25,40	28,86	23,06	27,76	28,75	23,10	25,24	28,75	23,95	25,24	28,75	24,06	27,35	29,19
Вилояти Хатлон	21,70	23,37	25,90	21,74	29,0	24,32	20,80	23,67	25,34	21,60	23,37	26,23	22,67	23,43	27,70
ВМКБ	29,26	32,24	36,01	29,18	29,45	35,39	29,55	30,96	35,89	29,00	31,81	36,23	29,30	32,75	36,56
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	24,64	26,69	30,31	24,69	25,05	29,94	24,19	26,51	30,12	24,63	27,03	30,30	25,04	28,17	30,86
Тухм 10 дона															
ш. Душанбе	9,16	10,16	11,11	8,45	10,90	8,73	9,18	10,90	10,03	8,31	9,33	11,56	10,72	9,51	11,11
Вилояти Суғд	8,83	10,31	10,64	7,97	11,39	8,80	8,72	10,56	9,18	7,41	9,51	10,93	10,74	9,76	10,64
Вилояти Хатлон	8,96	10,36	10,18	8,61	11,56	8,40	8,85	10,95	8,42	7,93	9,50	10,40	10,43	9,41	10,18
ВМКБ	10,25	11,95	12,93	9,83	12,06	11,86	9,88	12,39	11,75	9,70	11,60	12,71	11,57	11,74	12,93
Ба ҳисоби миёна дар ҷумҳурӣ	9,30	10,69	11,22	8,71	11,48	9,45	9,16	11,20	9,84	8,46	9,99	11,40	10,86	10,10	11,22

Замимаи 5. Харочоти пулии хонаводаҳо дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)

	соли 2021						соли 2022					
	ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Харочоти пулӣ	781,80	908,47	700,70	100	100	100	855,63	1064,23	724,22	100	100	100
<i>аз он ҷумла:</i>												
Харочоти истеъмолий	777,64	904,76	696,41	99,5	99,6	99,4	851,85	1060,30	720,53	99,6	99,6	99,5
<i>аз он ҷумла:</i>												
барои хӯрок	380,84	444,88	339,92	48,7	49,0	48,5	415,24	528,60	343,82	48,5	49,7	47,5
барои хариди молҳои ғайриозуқа	212,70	236,19	197,68	27,2	26,0	28,2	405,66	515,88	336,22	47,4	48,5	46,4
<i>аз он ҷумла:</i>												
либос, пойафзол, газвор	74,62	93,09	62,83	9,6	10,3	9,0	88,08	120,40	67,72	10,3	11,3	9,3
мебел ва ашёи фарҳангию маишӣ	15,80	26,26	9,12	2,0	2,9	1,3	19,85	35,69	9,87	2,3	3,3	1,4
доруворӣ, асбобу анҷоми тиббӣ	8,95	12,57	6,64	1,1	1,4	0,1	8,90	12,40	6,69	1,0	1,2	0,9
маводҳои сохтмонӣ	9,16	4,54	12,12	1,2	0,5	1,7	12,09	5,54	16,22	1,4	0,5	2,2
сӯзишворӣ	26,93	15,79	34,06	3,5	1,7	4,9	26,75	14,45	34,50	3,1	1,4	4,8
барои хариди маснуоти тамоқу	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
барои хариди машрубот	0,73	0,62	0,80	0,1	0,1	0,1	0,75	0,95	0,62	0,1	0,1	0,1
пардохти хизматрасонии шахсӣ	172,15	212,44	146,40	22,1	23,5	21,0	181,37	238,47	145,40	21,3	22,5	20,2
<i>аз он ҷумла:</i>												
хизмати маишӣ	34,26	45,35	27,19	4,4	5,0	3,9	52,59	57,90	49,25	6,1	5,4	6,8
<i>аз он ҷумла:</i>												
пардохти хизмати коммуналӣ	25,18	35,74	18,44	3,2	3,9	2,6	47,00	69,61	32,75	5,5	6,5	4,5
<i>аз он ҷумла:</i>												

Дар бораи бехатарии озукаворӣ ва камбизоатӣ

	соли 2021						соли 2022					
	ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:		ба як узви хонавода дар як моҳ, сомонӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
-манзилгоҳ	5,18	4,25	5,77	0,7	0,5	0,8	9,33	8,00	10,17	1,1	0,7	1,4
-хизмати коммуналӣ	4,30	8,45	1,65	0,5	0,9	0,2	8,27	17,12	2,68	0,1	1,6	0,4
-қувваи барқ	15,69	23,02	11,02	2,0	2,5	1,6	29,40	44,49	19,90	3,4	4,2	2,7
аз он ҷумла барои дӯхту таъмири либосу пойафзол	1,47	2,03	1,11	0,2	0,2	0,2	4,21	5,67	3,28	0,5	0,5	0,4
хизмати фарҳангию маърифатӣ	0,11	0,27	0,01	0,01	0,03	0,001	0,19	0,32	0,11	0,02	0,03	0,01
пардохт барои таҳсил	3,60	6,80	1,56	0,5	0,7	0,2	3,25	5,54	1,81	0,4	0,5	0,2
пардохт барои ёрии тиббӣ	7,96	9,86	6,74	1,0	1,1	0,1	8,45	11,60	6,46	1,0	1,1	0,9
пардохт барои санаторияю муолиҷа, инчунин истироҳат	0,50	0,41	0,56	0,1	0,04	0,08	1,22	1,37	1,12	0,1	0,1	0,1
пардохти хизмати нақлиёт	10,97	9,16	12,12	1,4	1,0	1,7	23,11	24,14	22,46	2,7	2,3	3,1
пардохти хизмати алоқа	12,31	15,83	10,06	1,6	1,7	1,4	23,32	30,33	18,91	2,7	2,8	2,6
пардохти хизмати соҳаи ҳуқуқ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Андозҳо ва дигар пардохтҳо	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Дигар харочот	4,16	3,71	4,29	0,5	0,4	0,6	3,78	3,93	3,69	0,4	0,4	0,5

Тақсимоти хонаводаҳо ва аҳолии онҳо аз рӯи андозаи ҳисоби миёнаи хароҷоти истеъмоли дар соли 2022 (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо, ба ҳисоби фоиз)

№		Шумораи хонаводаҳои тадқиқшуда	Аҳолии онҳо	Хонаводаҳое, ки иборат аст аз:					аз он ҷумла хонаводаҳои дорои			
				1 нафар	2 нафар	3 нафар	4 нафар	5 нафар ва зиёдтар	1 фарзанд	2 фарзанд	3 фарзанд	4 фарзанд ва бештар
1.	Ҳамагӣ	3000	16379	62	198	323	499	1918	651	699	508	433
2.	10% аҳолии камбизоаттарин (1 децил)	301	1403	17	36	35	49	165	76	71	46	24
3.	2 децил	288	1362	9	29	40	64	146	72	73	39	26
4.	3 децил	297	1549	8	22	38	50	180	54	60	48	54
5.	4 децил	302	1575	9	24	27	55	188	73	68	49	42
6.	4 децил	302	1623	8	24	36	44	191	63	71	55	41
7.	6 децил	302	1684	7	14	28	49	205	67	70	55	46
8.	7 децил	302	1686	2	13	39	56	193	54	70	57	49
9.	8 децил	302	1756	2	16	29	49	206	65	66	52	48
10.	9 децил	302	1766	1	14	26	49	212	58	79	53	48
11.	10% аҳолии сербизоаттарин (10 децил)	302	1976	1	7	26	35	234	70	71	55	56

Замимаи 6. Истеъмоли хӯрокворӣ ба ҳисоби миёна ба ҳар узви хонаводаҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон (аз рӯи маълумоти тадқиқоти интихобии хонаводаҳо)

(дар як моҳ; кг)

	соли 2021			соли 2022		
	Ҳамагӣ	аз он ҷумла:		Ҳамагӣ	аз он ҷумла:	
		дар шаҳр	дар деҳот		дар шаҳр	дар деҳот
Маҳсулоти нонӣ	13,54	13,68	13,43	13,15	14,48	12,12
Картошка	3,43	3,30	3,54	3,38	3,66	3,16
Сабзавоту полизӣ	10,51	10,66	10,40	9,45	10,31	6,66
Мева ва буттамева, хушкмева	3,20	3,11	3,27	3,26	3,39	8,78
Қанд ва маҳсулоти қаннодӣ	1,46	1,48	1,44	1,33	1,43	1,24
Гӯшт ва маҳсулоти гӯштӣ	2,20	2,54	1,94	1,81	2,26	1,47
Моҳӣ ва маҳсулоти моҳӣ	0,13	0,15	0,11	0,09	0,12	0,07
Шир ва маҳсулоти ширӣ	4,57	3,89	5,09	3,45	3,34	3,55
Тухм, (дона)	14	15	13	13	15	11
Равғани растанӣ ва маргарин	1,55	1,69	1,45	1,55	1,86	1,31

БУЛЛЕТЕНИ ИТТИЛООТӢ
ДАР БОРАИ БЕХАТАРИИ ОЗУҚАВОРӢ ВА КАМБИЗОАТӢ

/дар зери таҳрири - Директори
Агентии омили назди Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон - Нурмаҳмадзода Ҷ.
734025 Тоҷикистон ш. Душанбе, кӯчаи Бохтар 17

Фармоиши № _____

Адади нашр 75 нусха

Ба чоп супурда шуд «31» март соли 2023

Раёсати таъбу нашри таъҷилӣ МД МКХ -ии

Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон